

โครงการวิจัย

การวิจัยศึกษาอิทธิพลของความร้อนที่มีผลต่อการหดตัวของชิ้นงาน
ด้วยเหล็กเกรด 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก

วิจัยโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรินทร์ น่วมทิม

อาจารย์อนุชา ขวัญสุข

นางสาวปิยะมาศ นวลเคน

คณะ วิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

ในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ด้านเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในกระบวนการผลิตมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีด้านการเชื่อมมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการผลิต ในกระบวนการผลิตงานเชื่อมทางด้านโครงสร้างเหล็กที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งในกระบวนการเชื่อมต้องใช้ความร้อนสูงมากกว่า 1500 องศาเซลเซียส จึงมักจะประสบปัญหาการเสียรูปของชิ้นงานอันเนื่องมาจากการหดตัวของเหล็ก เป็นผลทำให้กระทบต่อคุณภาพของงานเชื่อม จะต้องมีการกำหนดขนาดที่เผื่อไว้

จากค่าพารามิเตอร์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเชื่อม MIG จึงได้การศึกษาทดลองเกี่ยวกับ วิธีการเชื่อมต่อเนื่องจนกว่าจะเชื่อมเสร็จตามลำดับของแนวเชื่อม ในความหนาของชิ้นงานทดลองแต่ละชิ้นงาน ตั้งแต่ความหนา 4, 6, 9 มิลลิเมตร ดังแสดงในภาพที่ 3.3 ซึ่งในการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ในการเชื่อมซึ่งชิ้นงานที่ใช้ในการทดลองทั้ง 3 ขนาด เพื่อการเปรียบเทียบคุณสมบัติทางการหดตัวของชิ้นงานทดสอบแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยของข้อมูล

ผลที่ได้รับจากการทดสอบผลปรากฏว่า ค่าการหดตัวของชิ้นทดสอบที่แตกต่างกันทั้ง 3 ขนาด จะมีค่าการหดตัวของความหนาที่ 4 มม. มีค่าการหดตัวข้างละ 0.17 มม. ที่ความหนา 6 มม. มีค่าการหดตัวข้างละ 0.69 มม. และ 9 มม. มีค่าการหดตัวข้างละ 0.34 มม. จะค่าที่แตกต่างกัน ที่ผู้ที่ออกแบบงานเชื่อมที่ต้องมีการเผื่อค่าการหดตัวของชิ้นงานเหล็กเกรด 304 เพื่อไม่ให้เกิดค่าความเค้นตกค้างหลังการเชื่อมชิ้นงานได้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์ และนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการที่ช่วยในการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูล คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทำให้การวิจัยคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรด 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ ที่ให้ทุนสนับสนุนทุนงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมากจึงขอกราบขอขอบพระคุณและจารึกไว้ในโอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรินทร์ น่วมทิม
อาจารย์อนุชา ขวัญสุข
นางสาวปิยะมาศ นวลเคน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 จุดประสงค์ของโครงการ	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ	
2.1 กรรมวิธีการเลือกองค์ประกอบการให้ความร้อน	3
2.2 การให้ความร้อนเกี่ยวกับงานเชื่อม	11
2.3 องค์ประกอบขณะทำการเชื่อม เวลาการเย็นตัว และการนำไปใช้งาน	24
2.4 ทฤษฎีที่สำคัญ	36
บทที่ 3 การดำเนินโครงการ	
3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	52
3.2 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์	52
3.3 การดำเนินงานและการทดสอบ	52
3.4 การหาประสิทธิภาพของชิ้นงานทดสอบ	55
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล	
4.1 ผลการทดลอง	57
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการทดลอง	60
5.2 อภิปรายผลการทดลอง	60
5.3 ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	62

บทที่1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ด้านเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในกระบวนการผลิตมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีด้านการเชื่อมมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการผลิต ในด้านการประกอบชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ในงานอุตสาหกรรม จึงต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีงาน เชื่อมมาใช้ในงานอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของงาน และข้อจำกัดในการเชื่อมที่ส่งผลกระทบในด้านต่างๆ เพราะงานเชื่อมเป็นกระบวนการที่ทำให้โลหะเกิดการประสานติดกันทางด้านโลหะวิทยาโดยใช้พลังงานให้เกิดความร้อน ซึ่งชิ้นงานจะเกิดการหลอมละลายติดกัน กระบวนการเชื่อมมีอยู่หลาย วิธี ในการเลือกใช้กระบวนการเชื่อมนั้นจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการผลิตในงานอุตสาหกรรม นั้นๆ โลหะเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งในการเลือกกระบวนการเชื่อม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมในการผลิตที่ใช้ชิ้นส่วนที่ทำจากอลูมิเนียมซึ่งมีมากมาย อาทิเช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ กระจกของรถบรรทุก ท่อน้ำขึ้นส่วนอวกาศยาน อุตสาหกรรมต่อเรือ กรอบประตูหน้าต่าง ตลอดจนงานโครงสร้างที่ต้องใช้กระบวนการเชื่อมที่มีคุณภาพ เป็นต้น ในกระบวนการผลิตงานเชื่อมทางด้านโครงสร้างหลักที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งในกระบวนการเชื่อมต้องใช้ความร้อนสูงมากกว่า1500 องศา C จึงมักจะประสบปัญหาการเสียรูปของชิ้นงานอันเนื่องมาจากการหดตัวของเหล็ก ส่งผลทำให้ขนาดและรูปร่างของชิ้นงาน มีความผิดพลาด จากที่ต้องการเป็นผลทำให้กระทบต่อคุณภาพของงานเชื่อม โดยธรรมชาติแล้วเมื่อโลหะเปลี่ยนสถานะจากของเหลวมาเป็นของแข็งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงของปริมาตรหรือความหนาแน่นเกิดขึ้น

ด้วยเหตุข้างต้นนี้จึงนำมาเป็นปัญหาในการทำวิจัย ในการศึกษาถึงคุณสมบัติทางกลของชิ้นงานที่ผ่านการเชื่อมด้วยกระบวนการเชื่อมมิก ว่าเมื่อผ่านการเชื่อมแล้วชิ้นงานจะมีการหดตัวและเสียรูปร่าง โดยใช้เหล็กเกรดสแตนเลส 304 ขนาด 200 x 400 มิลลิเมตร. หนา 4,6,9 มิลลิเมตร เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตในงานอุตสาหกรรมได้จริง ในการรองรับกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมในอนาคตที่มีแนวโน้มจะใช้ในการผลิตภายในประเทศ และเป็นข้อมูลสำหรับการทำศึกษาวิจัยอีกต่อไป

ดังนั้นในการวิจัยศึกษาอิทธิพลของความร้อนที่มีผลต่อการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก ก็เป็นการศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหาของแนวเชื่อมที่เกิดจากการเชื่อมมิกเพื่อให้ได้แนวเชื่อมที่สมบูรณ์ และเหมาะสมกับการใช้งานต่อไป

1.2 จุดประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางกล ด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติทางกลของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 ที่มีความหนาต่างกัน จากกระบวนการเชื่อมมิก

1.3 ขอบเขตของโครงการ

- 1.3.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
  - 1.3.1.1 วัสดุที่ใช้ในการทดลองใช้เหล็กแผ่นสแตนเลส 304 ขนาด 200 x 400 มม. หนา 4,6,9 มิลลิเมตร
  - 1.3.1.2 ลักษณะชิ้นงานที่ใช้ในการทดลองเป็นแบบต่อชนบากหน้างานด้านเดียว
  - 1.3.1.3 ใช้การเชื่อมแบบต่อชน โดยไม่เติมลวดเชื่อม
  - 1.3.1.4 การทดลองคุณสมบัติทางกล โดยใช้การวัดค่าการหดตัวของชิ้นงานทั้งทางด้านกว้างและด้านยาว
  - 1.3.1.5 ในการทดลองผู้วิจัยใช้ค่าพารามิเตอร์เดียวกันทั้ง 3 ชนิดความหนา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ได้ศึกษาคุณสมบัติทางกล ด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก
- 1.4.2 ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณสมบัติทางกลของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 ที่มีความหนาต่างกัน จากกระบวนการเชื่อมมิก
- 1.4.3 ได้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่กับหน่วยงานต่างๆ
- 1.4.4 ได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยีการเชื่อม 1 และ 2 ต่อไป

บทที่ 2 ทฤษฎีที่สำคัญ

เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีของการวิจัยคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรด 304 จากกระบวนการเชื่อมมิกโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1กรรมวิธีการเลือกองค์ประกอบการให้ความร้อน

การเลือกกระบวนการเชื่อมสำหรับการผลิตงานเชื่อมสิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องพิจารณาคือความสามารถของกระบวนการที่จะทำให้งานเชื่อมมีคุณรูปตามต้องการและประหยัดที่สุด ซึ่งองค์ประกอบของค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าใช้จ่ายในด้านการทำงานเท่านั้น แต่รวมถึงความสิ้นเปลืองของกระบวนการต่าง ๆ เช่นงานประกอบที่ต้องเชื่อมแนวตรงชนิดต่อฉาก โดยกระบวนการเชื่อมได้

ฟลักซ์ ซึ่งเป็นกระบวนการเชื่อมที่เป็นประโยชน์สูงสุด และค่าใช้จ่ายต่ำ แนวเชื่อมมีคุณรูป แต่ถ้าจำนวนของงานเชื่อมมีจำนวนน้อย ก็ไม่เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากค่าอุปกรณ์ เช่น เครื่องเชื่อมและอุปกรณ์วัสดุที่ใช้ในการเชื่อม เป็นต้นดังนั้นจึงต้องเลือกกระบวนการเชื่อมอื่น นี่คือการเริ่มต้นของการเลือกกระบวนการเชื่อม

งานเชื่อมมีข้อจำกัดหลายอย่าง ตั้งแต่โลหะที่นำมาเชื่อมจำนวนที่ต้องเชื่อม ความยาวแนวเชื่อมรูปแบบของรอยต่อ การเตรียมรอยต่อ คุณรูปที่กำหนด การประกอบ การกำหนดตำแหน่งท่าเชื่อม การเลือกกระบวนการเชื่อม การกำหนดตำแหน่งท่าเชื่อมของการเชื่อมประกอบ องค์ประกอบและข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นผลต่อการเลือกกระบวนการ โดยงานจะเป็นตัวบอกว่าจะต้องเชื่อมโลหะอะไรถ้าโลหะที่จะเชื่อมเป็นเหล็กกล้าก็มีกระบวนการเชื่อมต่าง ๆ ให้เลือกไว้กว้างขวางแต่ถ้าโลหะงานที่นำมาเชื่อมเป็นอลูมิเนียมหรือแมกนีเซียม กระบวนการที่ควรเลือกจะต้องเป็นการเชื่อมทิก(TIG) หรือการเชื่อมมิก(MIG) โดยเฉพาะสำหรับการเชื่อมที่ต้องการคุณสมบัติของแนวเชื่อมสูง ในการเชื่อมเหล็กกล้าผสมสูง หรือที่ทนต่อ

การกัดกร่อน แต่พบว่ากระบวนการเชื่อม (TIG) จะเป็นกระบวนการเชื่อมที่ให้แนวเชื่อมที่มีคุณสมบัติดีกว่า แต่ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการเชื่อมมิก(MIG) ซึ่งเหมาะสมสำหรับการเชื่อมชิ้นงานที่ละจำนวนมาก (Mass Production) แต่ต้องมีความหนาแน่นน้อยมักจะใช้กระบวนการเชื่อมทิก (TIG)

ถ้าโลหะที่จะเชื่อมเป็นเหล็กกล้าคาร์บอนหรือเหล็กกล้าผสมต่ำ การเลือกกระบวนการเชื่อมก็ค่อนข้างจะยาก เพราะสามารถใช้กระบวนการเชื่อมได้หลายกระบวนการ รวมถึงกระบวนการเชื่อมกรรมวิธีโดยอัตโนมัติ การเชื่อมแนวขนาดใหญ่และความยาวแนวเชื่อมมากและรอยต่อหลาย ๆ แบบที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของแต่ละรอยต่อเช่นปริมาตรของแนวเชื่อมที่ต้องเชื่อม (Fill) ความเร็วในการเดินแนวเชื่อม (Follow) รอยต่อที่ต้องควบคุมการแข็งตัวของแนวเชื่อมขณะทำการเชื่อม (Freeze) และการละลายลึกของแนวเชื่อมถึงชิ้นงาน (Penetration) กระบวนการเชื่อมอาจถูกกำหนด โดยชนิดของโลหะที่นำมาเชื่อม เช่น อลูมิเนียม แมกนีเซียม ทองแดง ดิตาเนียม หรือโลหะ นอกกลุ่มเหล็ก งานเชื่อมโลหะโครงสร้างเหล็กกล้าเป็นงานที่มีมาก การเลือกกระบวนการเชื่อมชนิดที่เป็นแมคคานิค หรือระบบกึ่งอัตโนมัติ จะถูกนำมาใช้งานและก็มีข้อจำกัดเกี่ยวกับตำแหน่งทำเชื่อมและบางครั้งต้องใช้อุปกรณ์ประกอบมาทำให้ค่าใช้จ่ายในงานเชื่อมสูง

องค์ประกอบที่จำเป็นในการเลือกกระบวนการเชื่อม

2.1.1 พิจารณารอยต่อที่นำมาเชื่อมในเชิงเศรษฐศาสตร์ การลดค่าใช้จ่ายในการเชื่อมเป็นจุดประสงค์ที่ต้องคำนึงถึงประการแรก 4 ประการ ดังต่อไปนี้

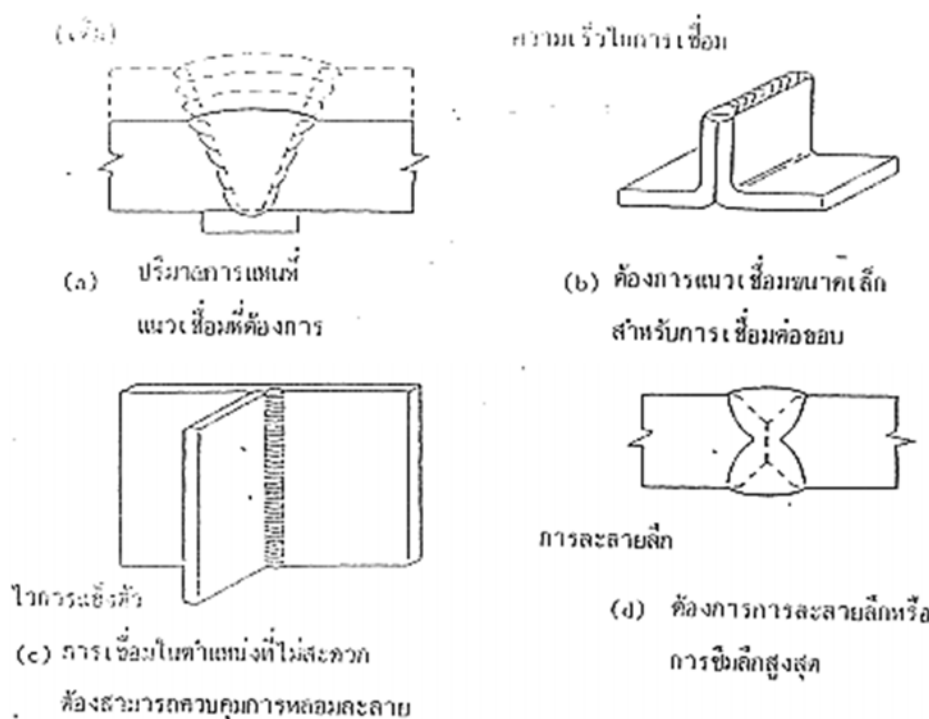
1. อัตราการหลอมละลายสูง (Fast Fill) อัตราการหลอมละลายสูงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเชื่อมงานที่มีความหนา และใช้เวลาในการเชื่อมน้อย แต่อัตราการหลอมละลายจะเป็นข้อพิจารณารอง ในกรณีที่แนวเชื่อมมีขนาดเล็ก

2. ตำแหน่งที่เชื่อมต้องอยู่ในตำแหน่งที่สามารถทำงานได้สะดวก ไม่อยู่ในตำแหน่งเหนือศีรษะ หรือทำตั้ง (Fast Freeze) ในกรณีรอยเชื่อมไม่อยู่ในตำแหน่งที่สะดวกในการทำงาน เช่น ตำแหน่งเหนือศีรษะ ที่ตั้ง ความจำเป็นที่ให้อัตราการหลอมละลายแนวเชื่อมมีกระบวนการแข็งตัวที่เร็วเพื่อให้แนวเชื่อมมีรูปร่างลักษณะสมบูรณ์และละลายลึก

3. แนวเชื่อมต้องไม่กว้างมาก หมายถึง ความเร็วในการเดินแนวเชื่อมสูง (Fast Follow) หมายถึง ความเร็วในการเดินแนวเชื่อมโดยแนวเชื่อมมีรูปร่างดีอย่างต่อเนื่อง หรืออีกความหมายหนึ่งก็คือการเชื่อมแนวเดียวโดยไม่สายลวดเชื่อม เช่นการเชื่อมงานแผ่นโลหะบาง

4. การละลายลึกดี (Penetration) การละลายลึกขึ้นอยู่กับลักษณะของรอยต่อ การละลายลึกต้องมีการละลายผสมเป็นเนื้อเดียวกัน ระหว่างแนวเชื่อมกับโลหะ ชิ้นงานโดยปราศจากการแตกร้าวและทะลุ

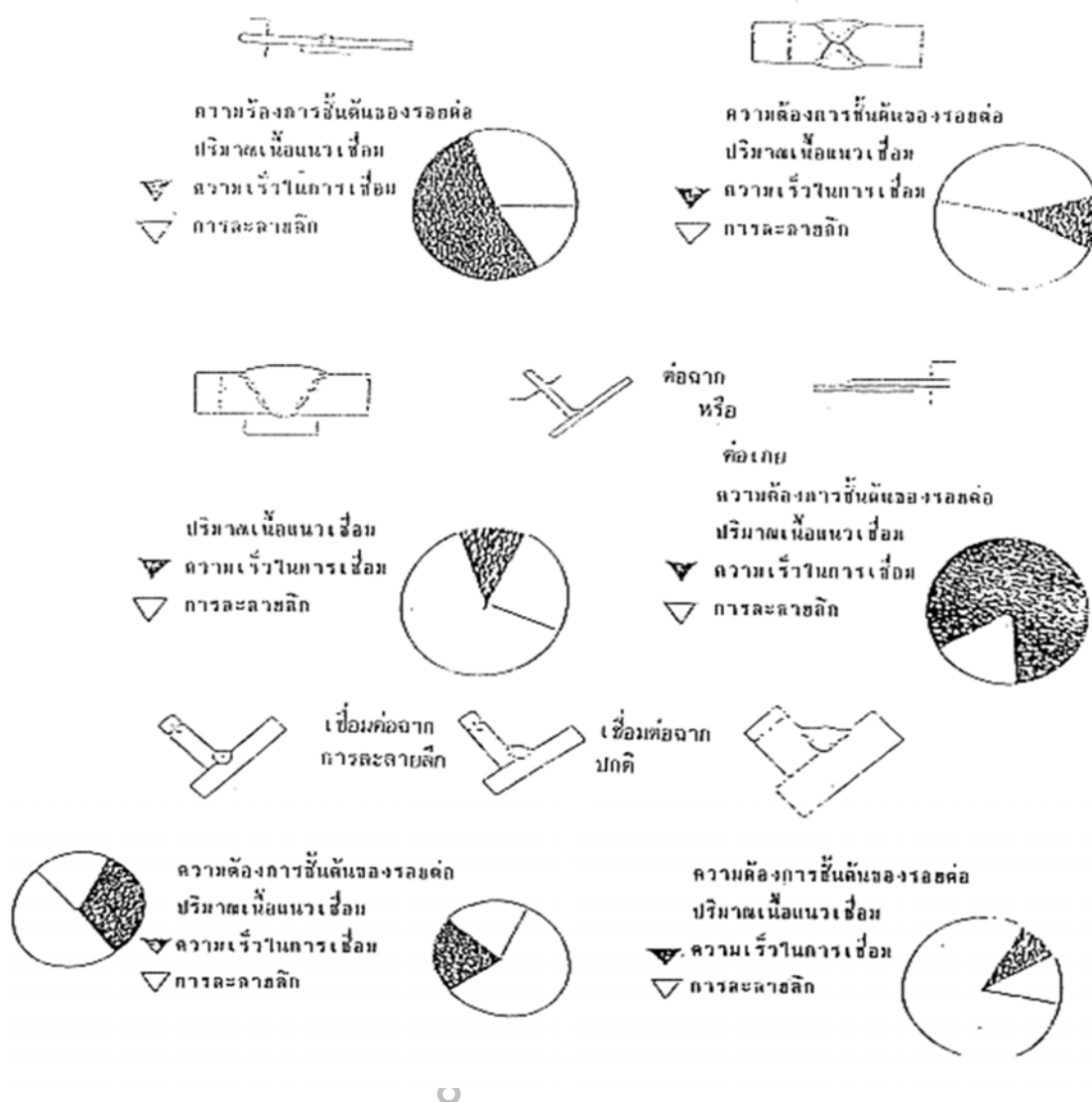

รูปที่ 2.1 ความเร็วในการเชื่อม

จากรูปรูปที่ 2.1 เห็นได้ว่าใน 3 กรณีแรกจะต้องการความรวดเร็ว เพื่อประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนในกรณีที่ 4 คือการละลายลึกนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการละลายลึกหรือตัน ขึ้นอยู่กับรอยต่อ และการนำไปใช้งาน

ในรูป (a) เห็นได้ว่าต้องเติมแนวเชื่อมให้ได้ปริมาตรตามร่องเชื่อมที่เตรียมไว้ สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ เลือกกระบวนการเชื่อมอะไรก็ตามที่ให้อัตราการหลอมละลายสูง แต่ก็ต้องคำนึงถึงอีก 3 กรณีหลังด้วย ในรูปที่ (b) แนวเชื่อมต้องมีขนาดเล็กที่สุดตามความหนาของชิ้นงานเชื่อมดังนั้น จึงต้องเลือกกระบวนการเชื่อมที่มีความเร็วในการเคลื่อนที่แนวเชื่อมสูง รูป (c) ตำแหน่งท่าเชื่อมเป็นสิ่งหนึ่งในการเลือกกระบวนการเชื่อม เพราะบางกระบวนการเชื่อมไม่สามารถปฏิบัติการเชื่อมในท่าเชื่อมตำแหน่งต่าง ๆ ได้ทุกตำแหน่ง เช่น กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์ รูป 4 การละลายลึกเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อความแข็งแรงของรอยเชื่อม กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์ เป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้การละลายลึกสูง รอยต่อส่วนใหญ่แล้วจะมีความต้องการใน 3 องค์ประกอบ จากการวิเคราะห์หาความสำคัญขององค์ประกอบตามน้ำหนักของความต้องการพิจารณาเลือกกระบวนการเชื่อมแสดงในรูปต่อไปนี้

สวพ.
มทร.สุวรรณภูมิ

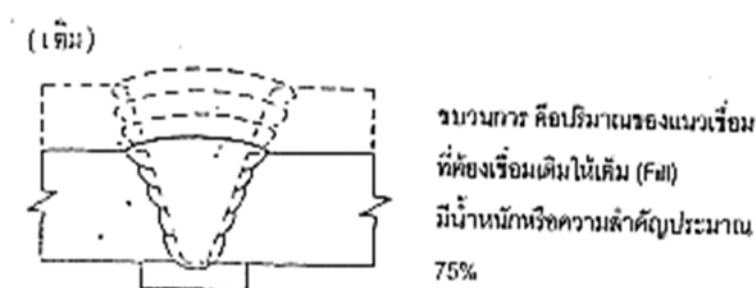

รูปที่ 2.2 แผนรูปวงกลมแสดงความต้องการพื้นฐานสำคัญ

ของความต้องการสำหรับรอยต่อ

2.1.2 พิจารณาความต้องการของรอยต่อเข้าด้วยกันเพื่อเลือกกระบวนการเชื่อมที่เหมาะสม อัตราการหลอมละลายและความเร็วของการเคลื่อนที่แนวเชื่อม(Arc Speed) ของแต่ละกระบวนการสามารถรู้ได้

โดยทั่วไป ส่วนการละลายลิกของแนวเชื่อมที่มีความสัมพันธ์กับกระแสที่ใช้เชื่อมแต่ความหนาของชิ้นงานก็เป็นผลกับการละลายลิกด้วย ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะมีส่วนในการตัดสินใจเลือกกระบวนการเชื่อมได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ในการเชื่อมงานหนาจากรูปตัวอย่างจะเห็นได้ว่าเป็นความสำคัญของการเลือก

รูปที่ 2.3 ปริมาณของแนวเชื่อมที่ต้องเชื่อมเต็มให้เต็ม

ส่วนการละลายลิกมีความสำคัญประมาณ 20% อีก 5% ที่เหลือคืออัตราความเร็วการเดินแนวเชื่อม การเชื่อมให้แนวเชื่อมเต็มร่องเชื่อมได้เร็วที่สุดเป็นตัวประกอบแรกที่ต้องคิดถึง กระบวนการเชื่อมที่สามารถเชื่อมได้เร็วก็คือ กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์(SAW) และกระบวนการเชื่อมด้วยลวดเชื่อมแกนบรรจุฟลักซ์(FCAW)แต่กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์นี้มีการละลายลิกสูง วิศวกรการเชื่อมต้องเป็นผู้พิจารณาในความเป็นไปได้ ในการปรับให้การเย็นของลวดเชื่อมไหลจากท่อนำลวดให้ยาวมากขึ้นในกระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์ซึ่งจะทำให้ลดการละลายลิกให้น้อยลงขณะที่เพิ่มอัตราการหลอมละลายตัวประกอบอื่นนอกจากข้อมูลของอัตราการหลอมละลายแล้วอุปกรณ์ต่าง ๆ คุณลักษณะกำหนดเฉพาะของงาน คุณสมบัติของช่างเชื่อม ต่างก็มีบทบาทต่อการเลือกกระบวนการเชื่อม

2.1.3 องค์ประกอบอื่นๆ ที่นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอาจทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจควรกำหนดรายการของตัวประกอบการต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ดังมีรายการต่อไปนี้คือ

1. ปริมาณของผลิตภัณฑ์ต้องมีจำนวนเพียงพอที่คุ้มต่อราคาของอุปกรณ์ ต้องเพิ่มขึ้นในกระบวนการที่จะเลือก ถ้าปริมาณของผลิตภัณฑ์มีไม่มากพอก็อาจพิจารณากระบวนการเชื่อมที่เหมาะสมลงมา

2. คุณสมบัติเฉพาะของแนวเชื่อม กระบวนการเชื่อมที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมในด้าน
ราคาการผลิตผลิตภัณฑ์แต่อาจไม่เป็นผลเพราะคุณสมบัติของแนวเชื่อมไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดของ
มาตรฐาน

3. ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน การนำกระบวนการเชื่อมใหม่ เช่น กระบวนการเชื่อมที่เป็น
กึ่งอัตโนมัติมาแทนกระบวนการเชื่อมที่ใช้มือควบคุม (Manual) ต้องคำนึงถึงทักษะความสามารถของ
ผู้ปฏิบัติงาน จำเป็นต้องให้การฝึกและอบรมเพื่อพัฒนาทักษะให้สามารถปฏิบัติงานด้วยกระบวนการเชื่อมใหม่
เร็วกว่ากระบวนการเชื่อมเดิม ค่าใช้จ่ายด้านการอบรมอุปกรณ์ที่ต้องเพิ่มเติมจากเดิม เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงว่า
มีปริมาณของงานเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือไม่

4. อุปกรณ์ที่ช่วยในการทำงานทุกกระบวนการเชื่อม จะต้องพูดถึงแหล่งต้นกำลัง เช่น
เครื่องเชื่อม และอุปกรณ์ที่ช่วยในการทำงานให้สะดวกมากขึ้น ถ้ากระบวนการเชื่อมที่เลือกจำเป็นต้องใช้
อุปกรณ์ช่วยในการทำงานมากก็ทำให้ราคาและค่าใช้จ่ายของกระบวนการสูงขึ้น

5. อุปกรณ์ประกอบสิ่งจำเป็น ได้แก่ ค้อนเคาะตะกรันหรือกำจัดสแลคสก็ดมีด้ามอุปกรณ์
จ่ายน้ำประสานหรือฟลักซ์ ชุดดูดควัน หรือระบายอากาศจากการเชื่อม เป็นต้น มีส่วนทำให้ค่าใช้จ่ายของ
กระบวนการเพิ่มขึ้น

6. สรุปรองรับงาน สนิม คราบน้ำมัน ความสามารถเชื่อมของเหล็กกล้าและอื่น ๆ ตัว
ประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่กำหนดกระบวนการเชื่อม

7. ผลกระทบจากการอาร์คบางกระบวนการ เช่น การเชื่อมอาร์คด้วยลวดเชื่อมหุ้มสาร
พอกหุ้ม แสงจากการอาร์คหรือความร้อนจากการอาร์ค ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมชุดป้องกัน
เปรียบเทียบกับบางกระบวนการ เช่น การเชื่อมใต้ฟลักซ์จะไม่เกินแสงหรือความร้อนจากการอาร์คที่เป็นผล
ต่อปฏิบัติงานไม่ต้องสวมหน้ากากหรืออุปกรณ์กันความร้อนขณะปฏิบัติงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความ
สะดวกสบาย

8. ความต้องการอุปกรณ์จับยึดในการเชื่อม การนำกระบวนการเชื่อมแบบกึ่งอัตโนมัติมาแทนกระบวนการเชื่อมชนิดใช้มือควบคุมขณะทำงานจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์จับยึดเข้ามาช่วยในการทำงานซึ่งก็เป็นส่วนที่เพิ่มราคาค่าใช้จ่ายในการทำงาน

9 ความคล่องตัวหรือความต่อเนื่องในการผลิต ถ้ากระบวนการเชื่อมที่เลือกเป็นการลดราคาค่าใช้จ่าย แต่ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการผลิต ซึ่งทำให้เกิดการล่าช้าในบางจุดเนื่องจากบางจุดสามารถผลิตได้เร็ว เช่น เครื่องจักรบางชนิดมีความซับซ้อนต้องใช้การบริการหรือผู้ปฏิบัติที่มีความรู้ความชำนาญการสูง ในการซ่อมบำรุงอาจทำให้ราคาค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกมาก ได้แก่ ความต้องการในการป้องกันบำรุงรักษา ความยืดหยุ่นในการใช้งานเวลาในการปรับตั้งก่อนทำงานและอื่น ๆ

2.1.4 ทบทวนตรวจสอบกับผู้ปฏิบัติกระบวนการเชื่อมที่เลือกนั้น เพราะผู้ปฏิบัติในกระบวนการเชื่อมจะเป็นผู้ที่รู้ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไรกับงานแต่ละชนิด เนื่องจากประสบการณ์การทำงานกับกระบวนการเชื่อมนั้น ๆ มาเป็นเวลานาน ถ้าการเลือกกระบวนการเชื่อมจากการวิเคราะห์ที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับความเห็นของผู้ปฏิบัติที่ตัดสินใจเลือกกระบวนการเชื่อมมาใช้ในการผลิต

2.2 การให้ความร้อนเกี่ยวกับงานเชื่อม

ในการเชื่อมวัสดุบางชนิดจำเป็นต้องให้ความร้อนก่อนเชื่อมและหลังเชื่อม เพื่อเป็นการปลดปล่อยความเค้นภายในที่เกิดขึ้น ขณะทำการเชื่อมและแนวเชื่อมแข็งตัว การให้ความร้อนอาจจะทำระหว่างการเชื่อมแต่ละแนว ในกรณีที่ต้องเชื่อมทับหลายแนว สำหรับการเชื่อมงานที่มีความหนามาก การปฏิบัติการด้วยความร้อนนี้ต้องควบคุมอุณหภูมิก่อนเชื่อม ขณะเชื่อมและหลังจากเชื่อมแล้ว ซึ่งจะต้องกำหนดในการกำหนดการปฏิบัติการเชื่อม (Welding Procedure)

2.2.1 การให้ความร้อนก่อนเชื่อม(Preheating)

1. เพื่อเป็นการลดความเค้นที่เกิดขึ้นจากการหดตัวของแนวเชื่อมและแผ่นชิ้นงานบริเวณรอบ ๆ แนวเชื่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวเชื่อมที่มีการยึดเหนี่ยวไม่อิสระ(Highly restrained)

2. เพื่อลดอัตราการเย็นตัว ณ อุณหภูมิวิกฤตประมาณ 1600°F ถึง 1330°F (870 °C ถึง 720 °C)

3. เพื่อเป็นการลดอัตราการเย็นตัว ณ อุณหภูมิวิกฤตประมาณ 400°F (200 °C) เพื่อให้มีเวลามากพอสำหรับก๊าซไฮโดรเจนที่อาจผสมอยู่ในแนวเชื่อมได้มีเวลาในการแพร่ซึม และบริเวณกระทบร้อน (HAZ) จากจุดประสงค์ดังกล่าวข้างต้น การให้ความร้อนก่อนเชื่อมเป็นการทำให้อัตราการเย็นตัวของชิ้นงานและแนวเชื่อมช้าลง เพิ่มเวลา ณ อุณหภูมิที่จุดต่าง ๆ ที่สำคัญต่อคุณสมบัติของแนวเชื่อมและบริเวณกระทบร้อนอย่างเหมาะสม

จะเห็นได้ว่าความร้อนที่ลดลงอย่างรวดเร็วใน 1 วินาที ที่อุณหภูมิ T_1 เมื่อแผ่นงานมีอุณหภูมิ 30°F (0 °C) แต่ถ้าแผ่นงานมีอุณหภูมิ 70°F (22°C) ความร้อนในแนวเชื่อมจะลดลงน้อยกว่าหรืออัตราการเย็นตัว (F/sec) หรือ (C/sec) จะช้าเมื่อมีการให้ความร้อนขึ้นงานก่อนทำการเชื่อม

การดูดกลืนความร้อนของชิ้นงานแผ่นหนา เนื่องจากการถ่ายเทความร้อนจากบริเวณแนวเชื่อมและบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากการเชื่อม ไปยังบริเวณที่ไม่ได้รับความร้อนของชิ้นงานอย่างรวดเร็ว ทำให้แนวเชื่อมและบริเวณกระทบร้อนเย็นตัวเร็ว เปรียบเหมือนการจุ่มชุปในของเหลวของการชุบแข็งระยะเวลาที่ควรจะเป็นการเย็นตัวแนวเชื่อม และบริเวณกระทบร้อน (HAZ) ขึ้นอยู่กับวัสดุที่นำมาเชื่อมรวมไปถึงรูปร่างหรือรูปแบบการถ่ายเทความร้อนเป็นไปในลักษณะที่ทิศทาง ถ้าการให้ความร้อนก่อนเชื่อมไม่เพียงพอจะทำให้แนวเชื่อม และบริเวณกระทบร้อนเย็นตัวเร็ว ผลที่เกิดขึ้นงานและแนวเชื่อมมีความแข็ง (Hardness) และเปราะ (Brittle)

การเชื่อมในบริเวณหรือสถานที่ที่มีอุณหภูมิรอบๆต่ำโดยเลือกเก็บไว้ภายนอกอาคารมีอุณหภูมิต่ำมาก ๆ ในฤดูหนาวจำเป็นต้องให้อุณหภูมิก่อนเชื่อมมาก

2.2.2 ปริมาณความร้อนในการให้ความร้อนก่อนเชื่อม

อุณหภูมิที่ให้อ่อนก่อนทำการเชื่อม ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของส่วนผสมเคมีของธาตุที่ผสมอยู่ในชิ้นงานเชื่อม ความหนาของแผ่นงานที่จะเชื่อม ปริมาณความร้อนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมของแต่ละกระบวนการเชื่อม ความอิสระต่อการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและความคงรูป (Restraint and Rigidity) ของงานที่เชื่อม วิธีวัด

ปริมาณความร้อนที่เกิดขึ้น โดยการให้ความร้อนก่อนเชื่อมจากหัวเผาให้ทางปฏิบัติทั่วไป จะใช้การประมาณ อุณหภูมิที่ให้อ่อนเชื่อมโดยใช้ Crayon หรือ Pellets ซึ่งเป็นชอล์กเพื่อบอกอุณหภูมิโดยประมาณ ณ จุดที่ทำเครื่องหมายไว้ด้วยอุปกรณ์เหล่านี้

นอกจากนี้ ต้องอาศัยค่าปริมาณความร้อนที่ให้อ่อนเชื่อม จากตารางซึ่งเกี่ยวข้องกับความหนาของ ชิ้นงานเชื่อม และธาตุที่ผสม ค่าจากตารางเป็นการบอกอุณหภูมิต่ำสุดที่จำเป็นของการให้ความร้อนก่อนเชื่อม ที่จะเป็นต่อการควบคุมอัตราการเย็นตัวหลังจากการเชื่อม

2.2.3 ข้อแนะนำในการให้ความร้อนก่อนเชื่อม

1. ไม่ทำการเชื่อมที่อุณหภูมิบริเวณที่เชื่อมต่ำกว่า 0°F (-20°C) ถ้าชิ้นงานที่เชื่อมมี อุณหภูมิต่ำกว่าอุณหภูมิที่กำหนดในตารางของแต่ละกระบวนการเชื่อม และแต่ละความหนาที่กำหนดจะต้อง ให้ความร้อนก่อนเชื่อม โดยอุณหภูมิเท่ากับหรือสูงกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามขนาดความหนาของชิ้นงาน ที่เชื่อมสำหรับชิ้นงานขนาดไม่เกิน 3 นิ้ว การเชื่อมเหล็กที่ผ่านชุบแข็งหรืออบลดความเค้นเปราะ (Tempered) อุณหภูมิสูงสุดของการให้ความร้อนก่อนเชื่อม และการให้ความร้อนระหว่างแนวเชื่อมต้องไม่ มากกว่า 400°F (200°C) สำหรับงานหนา 1 นิ้ว (30 มม.) และสำหรับงานที่หนากว่านี้ อุณหภูมิให้ความ ร้อนต้องไม่เกิน 450°F (230°C) ปริมาณความเข้า (Heat input) ที่ให้อ่อนเชื่อมสำหรับเหล็กที่ผ่านการ ชุบแข็งและอบลดความเปราะ (Tempered) ต้องไม่เกินกว่าข้อเสนอแนะของบริษัทผู้ผลิตเหล็กนั้น

2. สำหรับรอยต่อที่มีเหล็กหลายชนิดเชื่อมเข้าด้วยกัน การให้ความร้อนก่อนเชื่อมต้องใช้ ข้อกำหนดอุณหภูมิของการให้ความร้อนก่อนเชื่อมของเหล็กที่มีความแข็งแรงสูงเป็นค่าปกติ

3. กกกก3.กกเมื่อชิ้นงานเชื่อมมีอุณหภูมิต่ำกว่า 32°F (0°C) ต้องให้ความร้อนชิ้นงานถึง อุณหภูมิ 70°F หรือ 21°C และรักษาอุณหภูมินี้ไว้ขณะทำงานเชื่อม

3. เหล็กกล้าตามมาตรฐาน A36 ความหนาเกินกว่า 1 นิ้ว (25 มม.) (สำหรับงานเชื่อม สะพาน)ต้องใช้ลดเชื่อมไฮโดรเจนต่ำเท่านั้น

สมาคมการเชื่อมของอเมริกา (AWS) และสถาบันมาตรฐานเหล็กกล้าของอเมริกา AIS ได้กำหนด อุณหภูมิที่จำเป็นต่อการให้ความร้อนก่อนเชื่อมระหว่างเทียวยเชื่อม สำหรับเหล็กกล้าที่มีคุณสมบัติ

ความสามารถเชื่อม (Weldability) ซึ่งแสดงในตารางข้างบนนี้ ได้กำหนดอุณหภูมิจำเป็นต่ำสุดของการให้ความร้อนก่อนเชื่อม โดยกำหนดความหนาของวัสดุที่นำมาเชื่อม ส่วนผสมทางเคมีและกระบวนการเชื่อม แต่จะต้องมีการปรับใช้อุณหภูมิสำหรับเหล็กกล้าที่มีส่วนผสมทางเคมีที่แตกต่างจากตาราง และรูปทรงของรอยต่อและองค์ประกอบอื่น ๆ

โดยทั่ว ๆ ไปเหล็กกล้าที่มีธาตุคาร์บอนผสมอยู่ค่อนข้างสูงต้องควบคุมอัตราการเย็นตัวโดยการให้ความร้อนก่อนเชื่อมและต้องใช้ลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์ชนิดไฮโดรเจนต่ำ

2.2.4 วิธีให้ความร้อนก่อนเชื่อม

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ

1. ความหนาของชิ้นงานเชื่อม
2. ขนาดของแนวเชื่อม
3. อุปกรณ์สำหรับให้ความร้อน

สำหรับชิ้นงานที่มีขนาดเล็กจะปฏิบัติการในเตาอบ (Furnace) หรืออีกวิธีหนึ่งโดยการใช้หัวเผาแก๊ส โดยใช้ก๊าซหุงต้มผสมกับอากาศ หรืออาจใช้ก๊าซอะซิไธลีน ก๊าซธรรมชาติหรือหัวเผาชนิดใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงก็สามารถใช้ได้ แผ่นให้ความร้อนชนิดใช้กระแสไฟฟ้าสำหรับทาบบไปตามแนวยาวขนานกับบริเวณที่จะเชื่อม หรืออาจใช้การเหนี่ยวนำไฟฟ้าให้เกิดความร้อนก็ได้ แต่กรรมวิธีในการให้ความร้อนก่อนเชื่อมนี้ ไม่จำเป็นต้องใช้ความแม่นยำในการกำหนดอุณหภูมิ การให้ความร้อนก่อนเชื่อม สำหรับเหล็กกล้าคาร์บอน แต่สำหรับเหล็กกล้าชุบแข็งและต้องอบอ่อนลดความเปราะ ถ้าความร้อนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมสูงมาก อาจจะมีผลต่อบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากความร้อนได้ ดังนั้น จึงต้องวัดอุณหภูมิที่จะทำการให้ความร้อนก่อนเชื่อมสำหรับเหล็กประเภทนี้

การใช้อุปกรณ์วัดอุณหภูมิชนิดวางบนแผ่นงาน จะเป็นตัวบอกอุณหภูมิโดยตัวมันเองจะหลอมละลายเมื่ออุณหภูมิถึงจุดหลอมละลายของมัน เวลานำไปใช้งานจะใช้ 2 ชนิด ที่แตกต่างกัน โดยสำหรับอุณหภูมิขั้นต่ำ และสำหรับอุณหภูมิขั้นสูง ของการให้อุณหภูมิก่อนเชื่อมของโลหะนั้น ๆ นอกจากนี้อาจจะใช้ไพโรมิเตอร์เป็นตัววัดอุณหภูมิ จะวัดได้เฉพาะผิวหน้าของชิ้นงานที่ได้รับความร้อน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่วัดอุณหภูมิได้

แม่นยำ แต่ต้องมีการปรับตั้งตลอดเวลา เทอร์โมคัปเบิลจะใช้วัดอุณหภูมิในเตาอบ สำหรับการให้ความร้อนงานที่มีขนาดเล็ก ซึ่งต้องทำในเตาอบ

2.2.5 อุณหภูมิระหว่างเดินเชื่อม

การเชื่อมชิ้นงานที่มีความหนา หรือชิ้นงานที่ต้องการหลีกเลี่ยงการเกิดความร้อนสูงจำเป็นต้องเชื่อมหลายแนว จะต้องรักษาอุณหภูมิสำหรับการเชื่อมเพื่อรักษาอัตราการเย็นตัว ระหว่างการเชื่อมแต่ละเที่ยวเชื่อม โดยอาจใช้หัวเผาแก๊สเป็นอุปกรณ์ให้ความร้อน ซึ่งในกรณีจะต้องเชื่อมให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่สมควร มีเช่นนั้นแนวเชื่อมเดิมและชิ้นงานจะเย็นตัวแล้วต้องให้ความร้อนก่อนเชื่อมใหม่ ซึ่งต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่าย แต่ถ้าไม่ให้ความร้อนก่อนเชื่อมแต่ละแนวก็จะเกิดกรณีเช่นเดียวกับลักษณะการชุบแข็งแบบจุ่ม เนื่องจากแนวเชื่อมเย็นตัวเร็วเพราะสูญเสียความร้อนจากการกระจายความร้อนไปยังบริเวณข้างเคียง

การให้ความร้อนก่อนเชื่อมสำหรับเหล็กกล้าที่ผ่านการชุบแข็ง และอบลดความเปราะเนื่องจากเหล็กกล้าสำหรับการชุบแข็งเป็นเหล็กกล้าผสมต่ำ ถ้าผ่านกระบวนการชุบแข็งและอบลดความเปราะแล้วก็นำมาเชื่อมความร้อนจากการเชื่อมสูงเกินจากอุณหภูมิที่มักจะรักษาคุณสมบัติความแข็งแรงแล้วจะทำให้ชิ้นงานนั้นสูญเสียคุณสมบัติเดิมไป ดังนั้น จึงต้องมีการให้ความร้อนก่อนเชื่อมเพื่อป้องกันการเกิดรอยแตกร้าว เนื่องจากการเย็นตัวเร็วของแนวเชื่อมแต่ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิที่แม่นยำ เพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจุลภาคความแข็งแรงที่จุดร้าวตลอดจนความต้านทานการกระแทก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องการสำหรับการนำไปใช้งานในขณะที่ทำการเชื่อม บริเวณกระแทกร้อน (HAZ) จะร้อนเนื่องจากการเชื่อมอุณหภูมิจะเกินกว่าอุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อมที่กำหนด บริเวณนี้จะต้องเย็นตัวเร็วเพื่อรักษาคุณสมบัติเดิมของชิ้นงานไว้ และหลีกเลี่ยงการเกิดโครงสร้างจุลภาคหยาบ ซึ่งทำให้เหล็กเปราะ ดังนั้นจึงต้องควบคุมอุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อม และอุณหภูมิที่เกิดจากการเชื่อมอย่างระมัดระวังควรเลือกกระบวนการเชื่อม โดยให้ความร้อนกระจายในวงกว้างในการกำหนดการปฏิบัติการเชื่อม (Welding Procedure)

ในการเชื่อมเหล็กกล้าที่ผ่านกระบวนการชุบแข็งและอบลดความเปราะ ต้องกำหนดการปฏิบัติการเชื่อม (Welding Procedure) เพื่อรักษาคุณสมบัติความแข็งแรงสูง ความสามารถทนแรงกระแทก ความสามารถในการแปรรูปของแนวเชื่อม การรักษาอัตราการเย็นตัวซึ่งขึ้นอยู่กับ การให้ความร้อนก่อนเชื่อมและความร้อนที่เกิดจากการเชื่อม (Heat input) โดยทั่วไปอัตราการเย็นตัวจะอยู่ที่ $6^{\circ}\text{F} (-14^{\circ}\text{C})$

ต่อวินาที (โดยประมาณ) ที่ช่วงอุณหภูมิ 900 °F (480 °C) การเลือกอุณหภูมิสำหรับให้ความร้อนก่อนเชื่อมของเหล็กกล้าชุบแข็ง ให้พิจารณาจากสมมูลคาร์บอนแล้วเลือกอุณหภูมิที่ต่ำที่สุดของการเสนอแนะ

2.2.6 ข้อสำคัญที่ควรพิจารณาสำหรับการเชื่อมเหล็ก

1. เลือกกระบวนการเชื่อมชนิดที่ไฮโดรเจนเข้าร่วมตัวในแนวเชื่อมต่ำ
2. อุณหภูมิให้ความร้อนก่อนเชื่อมให้น้อยที่สุดเท่าที่ทำได้โดยยึดค่าสมมูลคาร์บอน
3. ความหนาของชิ้นงาน

ค่าความร้อนที่เกิดจากการเชื่อม (heat input) อาจลดลงได้โดยลดกระแสที่ใช้เชื่อมหรือเพิ่มความเร็วในการเดินแนวเชื่อม หรือลดจำนวนแนวเชื่อม ด้วยเหตุผลนี้ การเชื่อมโดยไม่ส่ายลดอิลเล็คโทรด (Stringer bead) จึงเป็นวิธีที่ดีสำหรับการเชื่อมเหล็กที่ผ่านขบวนการชุบแข็ง และอบลดความเปราะตามตารางต่อไปนี้ จะแนะนำอุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อม และความร้อนที่เกิดขึ้นจากการเชื่อมเหล็กกล้า ที่ผ่านการชุบแข็งความหนาขนาดต่าง ๆ มีหน่วยเป็นกิโลจูลย์ต่อนิ้ว ของความยาวแนวเชื่อม จำนวนอุณหภูมิที่กำหนดในตารางนี้ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตร

$$J = E.I.60 / V \times 1000 \times 25.4$$

ตารางที่ 2.1 อุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อมเหล็กกล้าผสมที่ผ่านการชุบแข็ง

ความหนาแผ่นงานเชื่อม	อุณหภูมิต่ำสุดของการให้ความร้อนก่อนเชื่อมหรืออุณหภูมิระหว่างเที่ยวเชื่อมสำหรับการเชื่อมด้วยลวดเชื่อมหุ้มสารพอกหุ้มชนิดไฮโดรเจนต่ำ F (C)

นิ้ว (มม.)	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า
To ½ incl.	50	50	150	100	75	50	50
(12.7)	(10)	(10)	(66)	(38)	(24)	(10)	(10)
Over ½ to 5/8 , incl.	100	50	200	125	75	50	50
(12.7 – 16)	(38)	(10)	(94)	(52)	(24)	(10)	(10)
Over 5/8 to ¾, incl.	100	50	200	125	125	50	50
(16 – 19)	(38)	(10)	(94)	(52)	(52)	(100)	(10)
Over ¾ to 7/8, incl.	100	50	200	150	125	50	50
(19 – 22)	(38)	(10)	(94)	(66)	(52)	(10)	(10)
Over 7/8 to 1, incl.	100	50	200	150	200	50	50
(22 – 25)	(38)	(10)	(94)	(66)	(94)	(10)	(10)
Over 1 to 1 – 3/8, incl.	200	150	250	200	200	150	50
(25 – 35)	(94)	(66)	(120)	(94)	(94)	(66)	(10)
Over 1 – ½ to 1-1/2, incl.	200	150	250	200	225	150	150
(35 – 38)	(94)	(66)	(120)	(94)	(107)	(66)	(66)

ตารางที่ 2.1(ต่อ) อุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อมเหล็กกล้าผสมที่ผ่านการชุบแข็ง

ความหนาแผ่นงาน เชื่อม นิ้ว (มม.)	อุณหภูมิต่ำสุดของการให้ความร้อนก่อนเชื่อมหรืออุณหภูมิระหว่างเทียวยเชื่อมสำหรับการเชื่อมด้วยลวดเชื่อมหุ้มสารพอกหุ้มชนิดไฮโดรเจนต่ำ F (C)						
	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า	เหล็กกล้า
Over 2 to 3, incl. (50 – 76)	200 (94)	200 (94)	300 (150)	200 (94)	225 (107)	200 (94)	200 (94)
Over 3 (76)	300 (150)	200 (94)	300 (150)	200 (94)	225 (107)	200 (94)	200 (94)

หมายเหตุ อุณหภูมิที่ให้ก่อนเชื่อมในตารางนี้สามารถใช้กับแนวเชื่อม ชนิดที่งานมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างไม่เป็นอิสระ (highly restrained) และไม่ทำการเชื่อมที่อุณหภูมิ 0 °F (- 17 °C) การเชื่อมเหล็กกล้าที่อุณหภูมิต่ำกว่า 0°F (38°C) จำเป็นต้องไล่ความชื้นออกจากผิวหน้างาน

ตารางที่ 2.2 อุณหภูมิให้ความร้อนก่อนเชื่อมสำหรับเหล็กมาตรฐานASTM A517 , เกรด B, F และ H

ความหนาแผ่นงาน เชื่อม (นิ้ว) (มม.)	อุณหภูมิการให้ความร้อนก่อนเชื่อม			
	กระบวนการเชื่อม อาร์คด้วยลวดเชื่อม หุ้มสารพอกหุ้ม SMAW	กระบวนการ เชื่อมอาร์คก๊าซ ปกคลุมGMAW	กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์	
			ลวดเหล็กกล้า คาร์บอนและ คาร์บอนผสม ผงฟลักซ์ชนิด เป็นกลาง	ลวดเหล็กกล้า ผสมผงฟลักซ์ ชนิดผสม
Up to ½ , incl. (13)	50 t (10)	50t (10)	50t (10)	50t (10)
Over ½ to 1,incl. (13 – 25)	50t (10)	50t (10)	50t (10)	50t (10)
Over 1 to 2, incl. (25 – 50)	150 (66)	150 (66)	150 (66)	300 (150)
Over 2 (50)	200 (94)	200 (94)	200 (94)	400 (204)

หมายเหตุ

1. อุณหภูมิในการให้ความร้อนก่อนเชื่อมต้องสูงเกินกว่าอุณหภูมิที่เสนอแนะในตารางในกรณีเชื่อมชิ้นงานที่มีการยึดตัวหรือให้ตัวน้อย

2. การเชื่อมที่อุณหภูมิต่ำกว่า 100°F (38° C) ต้องจัดความชื้นที่ผิวหน้างานที่จะเชื่อม

ตารางที่ 2.3 ความร้อนจากการเชื่อมสูงสุด กิโลจูล/นิ้ว สำหรับแนวต่อชนในเหล็กกล้ามาตรฐาน

ASTM A533, เกรด B

อุณหภูมิการให้ความร้อน ก่อนเชื่อมและอุณหภูมิ ระหว่างเทียวยเชื่อม	ความหนาแผ่นงาน (นิ้ว)				
	1/4	3/8	1/2	5/8	3/4
70	23.7	35.6	47.4	64.5	88.5
150	20.9	31.4	41.9	57.4	77.4
200	19.2	28.8	38.5	53	69.9
300	15.8	23.8	31.9	42.5	55.7
400	12.3	19.1	25.9	33.5	41.9

ตารางที่ 2.4 ความร้อนจากการเชื่อมสูงสุด กิโลจูล/นิ้ว สำหรับแนวต่อชน เหล็กกล้ามาตรฐาน ASTM

A517, เกรด B และ H

อุณหภูมิการให้ความร้อน ก่อนเชื่อมและอุณหภูมิ ระหว่างเทียวยเชื่อม	ความหนาแผ่นงาน (นิ้ว)							
	3/16	1/4	3/8	1/2	5/8	3/4	1	1-1/4 และ มากกว่า

70	17.5	23.7	35	47.4	64.5	88.6	Any	Any
150	15.3	20.9	30.7	41.9	57.4	77.4	120	Any
200	14	19.2	28	35.5	53	69.9	110.3	154
300	11.5	15.8	23.5	31.9	42.5	55.7	86	120
400	9	12.3	18.5	25.9	33.4	41.9	65.6	94

ตารางที่ 2.5 ความร้อนจากการเชื่อมสูงสุด กิโลจูล/นิ้ว สำหรับแนวต่อชนเหล็กกล้ามาตรฐาน ASTM

A517, เกรด F

อุณหภูมิการให้ความร้อน ก่อนเชื่อมและอุณหภูมิ ระหว่างเพียวเชื่อม	ความหนาแผ่นงาน (นิ้ว)							
	3/16	1/4	1/2	3/4	1	1-1/4	1-1/2	2
70	27	36	70	121	Any	Any	Any	Any
200	21	29	56	99	173	Any	Any	Any
300	17	24	47	82	226	175	Any	Any
400	13	19	40	65	93	127	165	Any

ตารางที่ 2.6 ความร้อนจากการเชื่อม สำหรับรอยต่อเหล็กกล้า HY – 130 มาตรฐาน ASTM

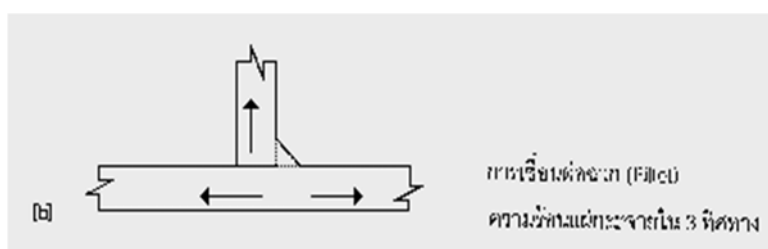
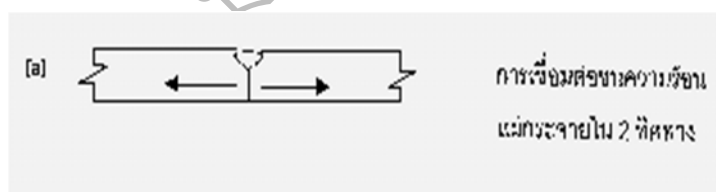
ความหนาแน่นแผ่นงาน (นิ้ว)	ความร้อน, กิโลจูล/นิ้ว

	กระบวนการเชื่อมอาร์คด้วย ลวดเชื่อมหุ้มสารพอกหุ้ม SWAW	กระบวนการเชื่อม อาร์คก๊าซปกคลุม
3/8 to 5/8, incl.	40	35
Over 5/8 to 7/8, incl.	45	40
Over 7/8 to 1 – 3/8, incl.	45	45
Over 1 – 3/8 to 4, incl.	50	50

2.2.7 ข้อสำคัญในการให้ความร้อนก่อนเชื่อม

1. ถ้าวัสดุที่นำมาเชื่อมต้องให้ความร้อนก่อนเชื่อม ควรรักษาความร้อนที่เกิดขึ้นกับชิ้นงานไว้อย่าปล่อยให้เย็นตัวลงก่อนเชื่อมเสร็จ เพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการให้ความร้อนใหม่
2. จะเป็นการประหยัดถ้าทำการเชื่อมด้วยขบวนการเชื่อมแบบอัตโนมัติโดยทำการเชื่อม 2 ด้าน พร้อมกัน โดยหัวเชื่อมด้านหนึ่งเชื่อมก่อนหัวเชื่อมที่เชื่อมอีกด้านหนึ่งห่างกันประมาณ 2 – 3 นิ้ว

รูปที่ 2.4 การเชื่อมต่อชนความร้อนและการเชื่อมเชื่อมต่อนาก

3. การกระจายความร้อนของรอยต่อแบบต่อนากจะเร็วกว่าการกระจายความร้อนของต่อนนั้น จึงต้องให้ความร้อนก่อนเชื่อมเพื่อลดอัตราการเย็นตัวในแนวเชื่อมต่อนาก

4. อย่านองข้ามการให้ความร้อนก่อนเชื่อม เพื่อป้องกันการแตกร้าวของแนวเชื่อมในรอยต่อที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของแนวเชื่อมไม่อิสระ (Restrained) ถึงแม้ว่าวัสดุที่นำมาเชื่อมมีสมดุลย์คาร์บอนที่ไม่ต้องการให้ความร้อนก่อนเชื่อมก็ตาม

2.3 องค์ประกอบขณะทำการเชื่อม เวลาการเย็นตัว และการนำไปใช้งาน

2.3.1 องค์ประกอบที่สำคัญในการควบคุมแนวเชื่อม

การเชื่อมที่ได้คุณรูปของรอยเชื่อมดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. กระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการเชื่อม หมายถึง การปรับกระแสไฟฟ้าในการเชื่อม ซึ่งจำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับความหนาของงาน ขนาดของลวดเชื่อมทั้งนี้ก็เพื่อคุณรูปของงานนั่นเองเช่น

1) ถ้าใช้กระแสไฟฟ้าในการเชื่อมสูงเกินไป จะทำให้การหลอมละลายเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้อัตราเผาไหม้มีมาก แอ่งเชื่อมจะใหญ่ไม่สม่ำเสมอ

2) ในทำนองเดียวกัน ถ้าใช้กระแสไฟฟ้าในการเชื่อมต่ำเกินไป จะทำให้ค่าความร้อนน้อยไม่เพียงพอที่จะหลอมละลาย งานทำให้งานขาดการหลอมละลายที่ดี แอ่งเชื่อมจะเล็กและมีรูปร่างไม่สม่ำเสมอ

2. การปรับตั้งกระแสไฟฟ้าเชื่อมดำเนินการได้ 2 วิธี

1) ดูจากตารางมาตรฐานการตั้งไฟเชื่อมตามขนาดของลวดเชื่อม หรือจากข้าง
กล่องลวดเชื่อม

2) ในกรณีที่ไม่สามารถดูได้จากตาราง ผู้ที่จะทำการเชื่อมต้องตั้งกระแสไฟเชื่อมเอง
โดยมีวิธีการดังนี้

ก) นำลวดเชื่อมไฟฟ้าที่ได้คัดเลือกให้เหมาะสมกับงานแล้ว เข้า
ที่หัวจับลวดเชื่อม

ข) นำชิ้นงานที่จากการทดลอง วางบนโต๊ะเชื่อม

ค) ปรับกระแสไฟเชื่อมให้อยู่จุดใดจุดหนึ่งก่อน แต่ต้องไม่สูง
จนเกินไป

ง) เปิดเครื่องเชื่อมให้กระแสไฟเข้าเพื่อปฏิบัติการเชื่อมและให้
สังเกตดู

- ขณะทำการเชื่อมถ้าไฟอ่อนลวดเชื่อมจะติดถ้าสูงเกินไปจะเกิด
เสียง ดังหึ่ง ๆ

- จักรยะอาร์คได้ง่าย

- ลวดเชื่อมจะไม่ร้อนจัด และละลายเร็วจนเกินไป

- การควบคุมน้ำเหล็กที่หลอมละลายได้ดี

- ดูแนวของการเชื่อม ขนาด กว้าง สูง มีรอยติดด้านข้างรอย
เชื่อม

ตารางที่ 2.7 การตั้งกระแสไฟเชื่อม

ขนาดเส้นศูนย์กลาง แนวตั้ง	เชื่อมในแนวนราบ	เชื่อม
ลวดเชื่อม (มม.)	(แอมแปร์)	และท่าเหนือ
ซีรี่ย(แอมแปร์)		
2.6	60	60
3.2	120	110
4	150	140
5	175	160

3. ลวดเชื่อมไฟฟ้า ลวดเชื่อม คือ แท่งโลหะที่มีส่วนผสมทางเคมีใกล้เคียงกับโลหะ (งาน) ที่ทำการเชื่อมขณะที่เกิดการอาร์คนั้นจะมีพลังความร้อนเกิดขึ้น และจะทำการหลอมละลาย ปลายลวดเชื่อมให้เป็นหยดผสมกับจุดหลอมละลายของงาน ทำให้เกิดเป็นรอยเชื่อม ดังนั้นลวดเชื่อมจึงมีลักษณะเป็นตัวประสานให้แผ่นงานทั้งสองติดกัน

ลวดเชื่อมที่ใช้ในการเชื่อมไฟฟ้าโดยทั่ว ๆ ไป จะมีส่วนประกอบอยู่ 2 ส่วน คือ

- 1) แกนลวดเชื่อม (มีส่วนผสมตามชนิดของโลหะเชื่อม)
- 2) สารพอกหุ้ม หรือฟลักซ์ (มีส่วนผสมทางเคมี)

แกนลวดเชื่อม จะประกอบไปด้วยส่วนผสมของธาตุต่าง ๆ ตามคุณสมบัติที่ต้องการอาทิเช่น คาร์บอน แมงกานีส ฟอสฟอรัส ซิลิกอน ฯลฯ เป็นต้น ปริมาณของธาตุต่าง ๆ จะมากหรือน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของลวดเชื่อม แกนลวดเชื่อมจะมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางต่าง ๆ กัน เช่น 2.6, 3.2, 4.0, 5.0 มม. เป็นต้น

สารพอกหุ้มจะประกอบด้วยธาตุและสารประกอบทางเคมีหลายชนิด เพื่อทำหน้าที่ต่างกัน เช่น ซิลิกอนไดออกไซด์ แคลเซียมฟลูออไรด์ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับสารพอกหุ้มลวดเชื่อมแต่ละประเภท จะมีส่วนผสมแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะการใช้งานและคุณสมบัติที่ต้องการ

4. ลวดเชื่อมที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) ลวดเชื่อมนั้น จะต้องจุดประกายอาร์คได้ดี
- 2) การละลายของปลายลวดเชื่อมขณะได้รับความร้อนจะต้องนำโลหะ สม่่าเสมอ
- 3) การหลอมละลายของบ่อหลอมมีลักษณะเป็นของเหลว
- 4) การเคาะฟลักซ์ออกได้ง่าย
- 5) ลักษณะแนว รูปร่าง และผิวหน้าแนวเรียบปานกลางไปจนถึงหยาบ
- 6) ความสามารถในการประสานชิ้นงานที่วางห่างกันได้

5. การเลือกลวดเชื่อม

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกลวดเชื่อมให้เหมาะสมกับงาน โดยจะต้องพิจารณา

ถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

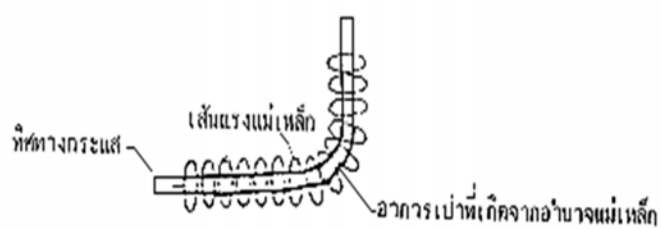
- 1) ความแข็งแรงของงานที่จะทำการเชื่อม
- 2) ส่วนผสมของงานที่จะทำการเชื่อม
- 3) รูปร่าง ลักษณะของงาน ตลอดจนการออกแบบรอยต่อ
- 4) กระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการเชื่อม
- 5) ตำแหน่งท่าเชื่อม
- 6) สรุปรูปการทำงาน เช่น ทนต่อกรด ด่าง อุณหภูมิ เป็นต้น

6. ระยะอาร์ค หมายถึง ระยะห่างระหว่างปลายลวดเชื่อมกับผิวหน้า ของงานที่จะเชื่อม เช่น ถ้าใช้ลวดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 มม. ระยะอาร์คก็ควรจะมีค่าน้อยกว่าหรือประมาณ 4 มม. เป็นต้น

ถ้าระยะอาร์คมากเกินไป จะทำให้ลวดเชื่อมที่หลอมละลายอยู่แตกกระเด็นเป็นเม็ดเล็ก ๆ กระจายทั่วไป แนวเชื่อมจะกว้างใหญ่ไม่สม่ำเสมอ การหลอมละลายรวมตัวกันระหว่างลวดเชื่อมกับเนื้องานไม่ดีเท่าที่ควร

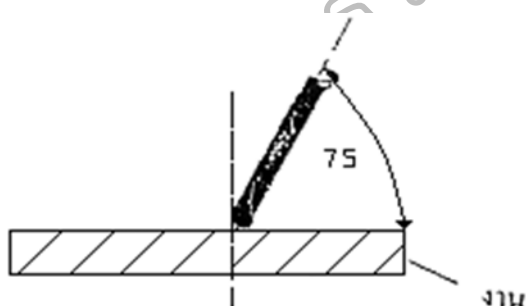
การเกิดอาการเปี่ยงเบนของอาร์คเนื่องจากอำนาจแม่เหล็ก การเชื่อมไฟฟ้าขณะอาร์ค จะเกิดการเป่า ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่รบกวนการเชื่อมที่เห็นได้ชัด อาการที่เกิดขึ้นนี้ เกิดจากประกายอาร์คของช่องอากาศระหว่างปลายลวดเชื่อมกับชิ้นงานและไปจากแนวตรงตามปกติ ทำให้การเชื่อมนั้นต่อไปไม่ได้ ความไม่คงที่ของประกายอาร์ค ทำให้วัสดุชิ้นงานหลอมละลายไม่เพียงพอเมื่อชิ้นงานเย็นน้ำเม็ดโลหะที่ปลายลวดเชื่อมเกิดการหมุนวน และเหวี่ยงตัวเอง เม็ดน้ำโลหะเล็ก ๆ กระเด็น กระจายทั่วไป ถ้ามีวิธีการป้องกันที่ถูกต้องและเหมาะสมอาการเปี่ยงเบนจากอำนาจแม่เหล็กจะลดลงต่ำลง

สาเหตุที่เกิดทางฟิสิกส์ การเกิดอาการเปี่ยงเบนของอาร์คเนื่องจากอำนาจแม่เหล็กเห็นได้ชัดเจน เมื่อใช้ไฟฟ้ากระแสตรงมาทำการเชื่อมกระแสไฟฟ้าไหลผ่านตัวนำ คือลวดเชื่อมเกิดสนามแม่เหล็ก รูปวงแหวน โดยรอยตัวนำนั้นในแนวตั้งฉากกับทิศทางไหลของกระแสไฟเชื่อม สนามแม่เหล็กที่เกิดขึ้นทำหน้าที่เหมือนท่อ แกนกลางของท่อคือวัสดุตัวนำนั่นเอง ตัวนำซึ่งตรงเส้นแรงแม่เหล็กที่เกิดขึ้นตรง ถ้าตัวนำคดงอหรือมุมเส้นแรงแม่เหล็กก็คดงอตามไปด้วย เปรียบเทียบได้กับผนังท่อ ถ้าเราตัดท่อ ผนังท่อด้านในจะอัดแน่น ผนังท่อด้านนอกจากยึดตัวออก สนามแม่เหล็กวงแหวนก็เช่นเดียวกัน เส้นแรงรอยตัวนำ ภายนอกของโค้งจะเกิดเส้นแรงภายในโค้งจะเกิดแน่นและถ้าให้ตัวนำเหยียบตรงเส้นแม่เหล็ก จะเป็นวงแหวนเรียงกันเป็นแนวขนานรอบตัวนำ ตัวนำคดงอที่โค้งด้านในวงแหวนจะเกยกัน ซึ่งอำนาจแม่เหล็กที่กระทำต่อการอาร์คนี้เรียกว่า “อาร์คโบล์”

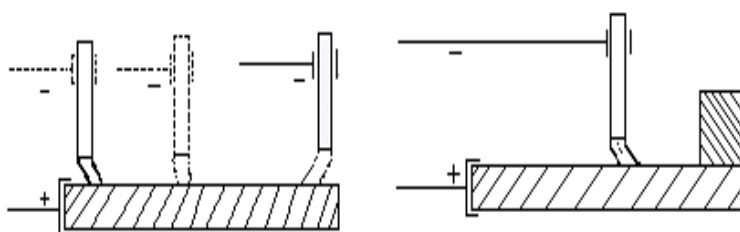
รูปที่ 2.5 สนามแม่เหล็กที่เกิดรอยตัวนำที่โค้งงอ

7. มุมในการเชื่อม หมายถึง การวางตำแหน่งลวดเชื่อมที่จะทำแนวกับชิ้นงาน ซึ่งจะมีผลต่อการเชื่อมมาก มุมการเชื่อมในแต่ละท่าเชื่อมก็ไม่เหมือนกัน เช่น ท่าราบ ลวดเชื่อมจะทำมุม 75° กับชิ้นงาน เป็นต้น

รูปที่ 2.6 มุมลวดเชื่อมทำกับชิ้นงาน

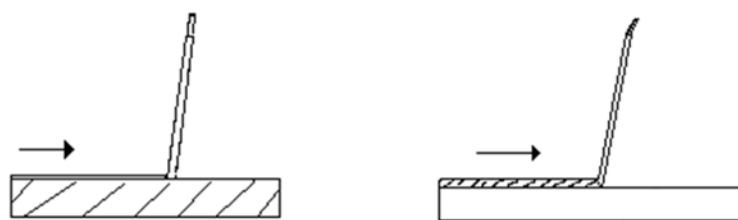
ช่างเชื่อมทุกคนไม่ต้องการให้เกิดปรากฏการณ์ลักษณะเช่นนี้ เมื่อเดินลวดเชื่อมต่อไปอาการเป่า เบี่ยงเบนจากอำนาจแม่เหล็กจะลดน้อยลงไปเมื่อถึงกึ่งกลางแผ่นโลหะชิ้นงาน จะหายไปเมื่อเดิมเชื่อมเลย ศูนย์กลางชิ้นงานเปลวอาร์คจะเบี่ยงเบนกลับทางตรงกันข้ามกับทิศทางเชื่อม จนเดินเชื่อมถึงจุดสุดแนวการ เบี่ยงเบนมาศูนย์กลางมากยิ่งขึ้น เพราะเส้นแรงแม่เหล็กจะผ่านอากาศได้ยากอีกครั้ง อาการเบี่ยงเบนจะเดิน ด้านในแผ่นงาน สรุปรูปการเบี่ยงเบนของอาร์คจะเกิดจากอำนาจแม่เหล็ก ที่แนวศูนย์กลางของชิ้นงานจะเกิด น้อย เพราะเส้นแรงแม่เหล็กที่เกิดขึ้นโดยรอบลวดเชื่อมมีความสมดุลย์

รูปที่ 2.7 คุณสมบัติของประกายอาร์คที่เกิดกับวัสดุที่เป็นแม่เหล็ก เช่น แผ่นแม่เหล็ก

8. ความเร็วในการเดินของลวดเชื่อม หมายถึง ความเร็วในการเดินลวดเชื่อมซึ่งนับว่าเป็น สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะทำให้งานเชื่อมมีคุณภาพ ถ้าหากเดินลวดเชื่อมช้าจะทำให้แนวเชื่อมกว้างเกินไป แอ่งเชื่อมจะตื้น พวกสารมลทินและก๊าซต่าง ๆ จะฝังตัวและแทรกอยู่

รูปที่ 2.8 การเดินลวดเชื่อม

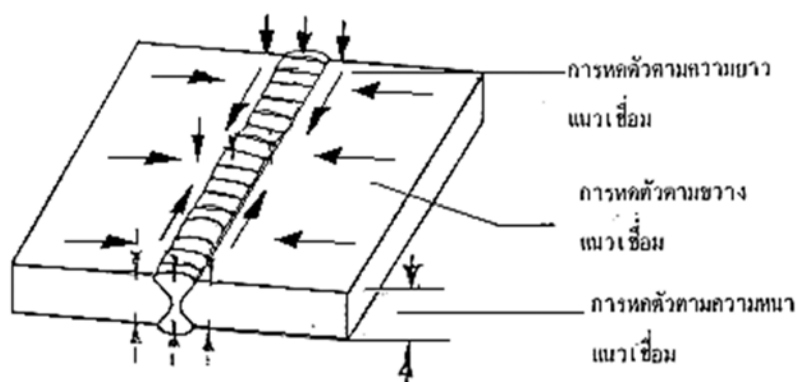
2.3.2 เวลาการเย็นตัวและการนำไปใช้งาน

1. การหดตัวและความเค้นในงานเชื่อม

ขณะที่ทำการเชื่อมบริเวณแนวเชื่อมมีอุณหภูมิสูงมาก ทำให้แนวเชื่อมได้รับความร้อนแล้วเกิดการขยายตัว บริเวณที่ถัดจากแนวเชื่อมยังเย็นตัวอยู่ก็หดตัว การขยายตัวเกิดมีความเค้นอัดคงเหลืออยู่ในแนวเชื่อมส่วนที่เป็นชิ้นงานที่ห่างออกจากแนวเชื่อมก็จะเกิดความเค้นอัดเช่นกัน เพราะแรงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งในช่วงชั่วคราว (Elastic) และช่วงถาวร (Plastic) ดังนั้นจึงเกิดการหดตัวเมื่อแนวเชื่อมเย็นตัวลงสังเกตเห็นว่าชิ้นงานเปลี่ยนแปลงรูปร่างและเปลี่ยนแปลงมุมของรอยต่อ

เมื่อแนวเชื่อมเย็นตัว จะเห็นว่าแนวเชื่อมเกิดแรงที่ทำให้เกิดการหดตัวตามความยาว แนวเชื่อมตามความกว้างแนวเชื่อมและทางความหนาของแนวเชื่อมคงเหลืออยู่ เราแบ่งการหดตัวตามทิศทางทั้งสามในแนวเชื่อมคือ

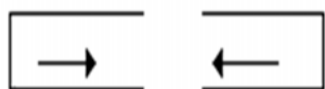
- 1) การหดตัวตามขวาง แนวเชื่อม
- 2) การหดตัวตามความยาว แนวเชื่อม
- 3) การหดตัวตามความหนา แนวเชื่อม

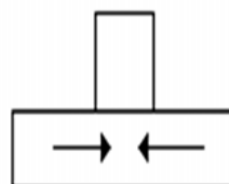
รูปที่ 2.9 การหัดหัวทั้ง 3 ชนิดนี้จะเกิดพร้อมกันในเวลาเดียวกัน

2. การหัดหัวตามขวางแนวเชื่อมต่อชนและแนวเชื่อมต่อฉาก

แนวเชื่อมเอ็นตัว จากแผ่นงานในทิศทางตั้งฉากกับความยาวแนวเชื่อม เข้าสู่แนวเชื่อมทำให้เกิดการหัดหัวในทิศทางขวางแนวเชื่อม วิธีลดการหัดหัวตามขวางแนวเชื่อม โดยใช้อุปกรณ์จัดยึดชิ้นงานขณะเชื่อม และโดยไม่ใช้วิธีการเชื่อมอาจเป็นการยุ่งเหยิง การขึ้นน็อตสกรูการวัดการหัดหัวตามขวางแนวเชื่อมโดยวิธีง่าย ๆ โดยการใช้วงเวียนรัศมีเท่าใดก็ได้ ให้จุดศูนย์กลางอยู่บนชิ้นงานแผ่นใดแผ่นหนึ่ง เขียนส่วนโค้งให้รัศมีส่วนโค้งอยู่บนงานอีกแผ่นหนึ่ง หลังจากเชื่อมชิ้นงานแล้วใช้จุดศูนย์กลางเดิม รัศมีเท่าเดิม เขียนส่วนโค้งใหม่แล้ววัดระยะห่างระหว่างเส้นส่วนโค้งแรกและเส้นส่วนโค้งที่สอง ระยะที่วัดได้นี้ คือ การหัดหัวตามขวางแนวเชื่อม

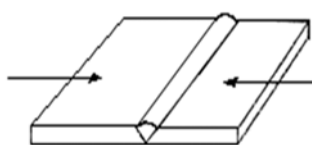
รูปที่ 2.10 แนวเชื่อมต่อชน

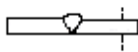
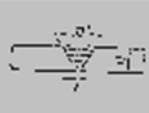

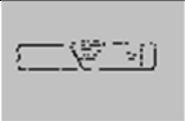
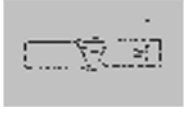
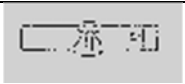
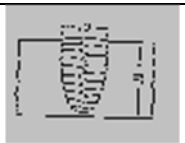
รูปที่ 2.11 แนวเชื่อมต่อฉาก

การหัดตัวประมาณ 0.6 – 3.3 มม.   การหัดตัวประมาณ 0 – 1.3 มม.

ตารางที่ 2.8 แสดงขบวนการหัดตัวในแนวเชื่อมต่อชนตามขนาดความหนาจำนวนแนวเชื่อมและ
กระบวนการเชื่อม

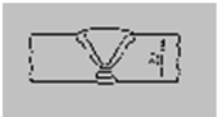
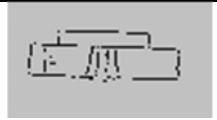

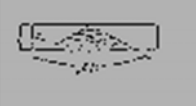
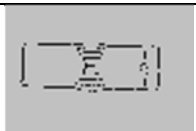
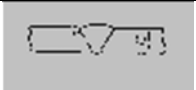
รูปหน้าตัวแนวเชื่อมและความ หนา (มม.)	กระบวนการเชื่อมและจำนวนแนวเชื่อม	ขนาดการหัดตัว (มม.)
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์ (SMAW) จำนวน 2 แนว	1.0
	กระบวนการเชื่อม ทิก (TIG) เชื่อม จำนวน 4 แนว	1.4

	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์(SMAW) เชื่อม 5 แนว	1.6
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์ (SMAW) เชื่อมจำนวน 5 แนว เชื่อมแนวซึ่มลิกด้านตรงข้าม จำนวน 2 แนว	1.8
รูปหน้าตัวแนวเชื่อม และความหนา (มม.)	กระบวนการเชื่อม และจำนวนแนวเชื่อม	ขนาดการหัดตัว (มม.)
	กระบวนการเชื่อมด้วยก๊าซเทคนิคการเชื่อม (Back hand) จำนวน 1 แถว	2.3
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์(SMAW) เชื่อมจำนวน 20 แนว	3.2

ตารางที่ 2.8 (ต่อ) แสดงขบวนการหัดตัวในแนวเชื่อมต่อขนาดความหนาจำนวนแนวเชื่อมและ

กระบวนการเชื่อม

	1/3 ส่วนของความหนาใช้กระบวนการการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้ม (SMAW) 2/3 ส่วนของความหนาใช้กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์ (SAW) 1 แนว	2.4
	กระบวนการเชื่อมใต้ฟลักซ์(SAW) 1 แนว เชื่อมใช้แผ่นทองแดงปะกบหลัง (BACK STRIP)	0.8

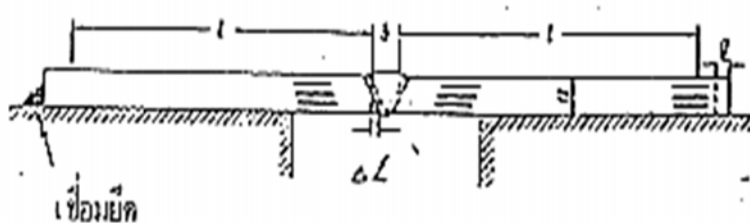
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วย ลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์(SMAW) บากหน้างาน 120 องศา	3.3
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วย ลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์ (SMAW) เชื่อมด้านเดียว โดยใช้แผ่นปะกบหลัง	1.5
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์(SMAW) เชื่อมข้างละ 4 แนว	1.8
	กระบวนการเชื่อมไฟฟ้าด้วยลวดเชื่อมหุ้มฟลักซ์ (SMAW) ที่การละลายซึมลึกสูง	1.6

ผลที่ได้จากตารางนี้หาข้อสรุปได้ดังนี้ คือ

1. จำนวนของแนวเชื่อมในการเชื่อมไม่มีผลต่อการหดตัวตามขวางของแนวเชื่อม
2. สัดส่วนปริมาณความร้อนต่อความหนาแนวเชื่อมมีผลต่อการหดตัวตามขวางของแนวเชื่อมในกรณีที่ชิ้นงานมีความหนามาก ทำให้แนวเชื่อมมีความหนาและความกว้างมากทำให้ปริมาณความร้อนมากขึ้นด้วย ถ้าเป็นไปได้ควรเลือกเตรียมงานที่มีมุมหรือร่องบากแคบ ๆ

3. การคำนวณการหดตัวตามขวางแนวเชื่อมต่อชน

การหดตัวแนวเชื่อมต่อชน เกิดจากบริเวณด้านข้างของแนวเชื่อมได้รับความร้อนจากแนวเชื่อมแผ่ออกไปยังแผ่นงานทั้งสองข้าง ทำให้แผ่นงานทั้งสองข้างขยายตัว เมื่อเย็นตัวลงจะเกิดการหดตัวในแผ่นงานทั้งสองแผ่นที่ตั้งฉากกับความยาวแนวเชื่อม (ตามขวางแนวเชื่อม) สามารถคำนวณหาได้

รูปที่ 2.12 แผ่นที่ตั้งฉากกับความยาวแนวเชื่อม

การหัดตัวตามขวางแนวเชื่อม $Q = 2 \times l + 0.02b$ หรือ

$$1 = x \times l \times t$$

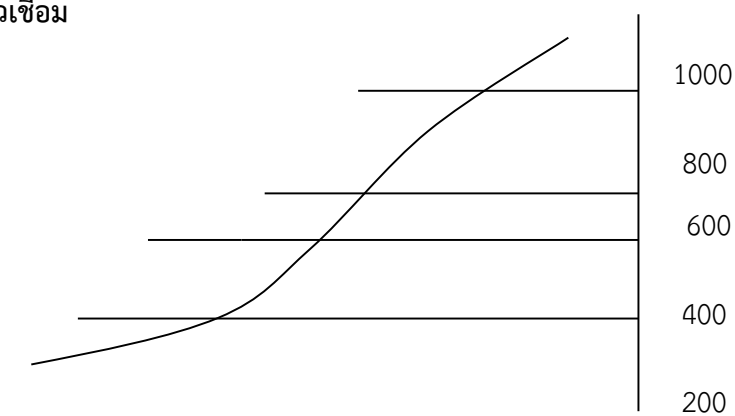
เมื่อ $1 =$ ความยาวที่ได้รับอิทธิพลจากความร้อน
 $=$ สัมประสิทธิ์การขยายตัวจากความร้อนของวัสดุ

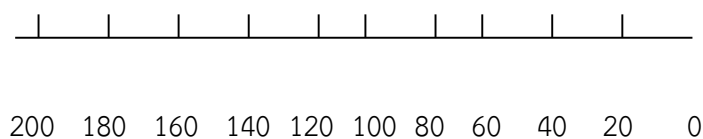
$t =$ อุณหภูมิตรงกลางของแผ่นงาน

$0.02 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ความเร็วการหลอมละลาย

$t =$ ขนาดกึ่งกลางของความกว้างแนวเชื่อม

อุณหภูมิใกล้แนวเชื่อม

รูปที่ 2.13 จากเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิและระยะห่างจากแนวเชื่อม

บริเวณประมาณกว้าง 200 มม. ห่างจากแนวเชื่อมจะมีอุณหภูมิประมาณ 400 องศาเซลเซียส และสัมประสิทธิ์การขยายตัว เนื่องจากความร้อนสำหรับเหล็กกล้าที่อุณหภูมิระหว่าง 0 ถึง 400 องศาเซลเซียส เท่ากับ 0.013 และสัมประสิทธิ์การหลอมละลาย (2 %) 0.12

ตัวอย่าง การคำนวณหาการหดตัวตามขวางแนวเชื่อมกำหนดให้ $1 = 0.2$ เมตร สัมประสิทธิ์การขยายตัวจากความร้อนที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส $= 0.013$ $t = 400$ องศาเซลเซียส $b = 12$ มม.

$$\begin{aligned}\text{การหดตัวขวาง } Q &= 2 \times 1 \times t + 0.02 b \\ &= 2 \times 0.013 \times 0.2 \times 400 + 0.02 \times 12 \\ &= 2.30 \text{ มม.}\end{aligned}$$

สามารถควบคุมการหดตัวตามขวางแนวเชื่อมในแนวเชื่อมต่อชนได้ โดยเตรียมรอยบากของแนวเชื่อมให้แคบเท่าที่จะทำได้

การหดตัวตามขวางแนวเชื่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ

- กระบวนการเชื่อม
- ความกว้างร่องรอยต่อ

- จำนวนแนวเชื่อม

- ชนิดลวดเชื่อม

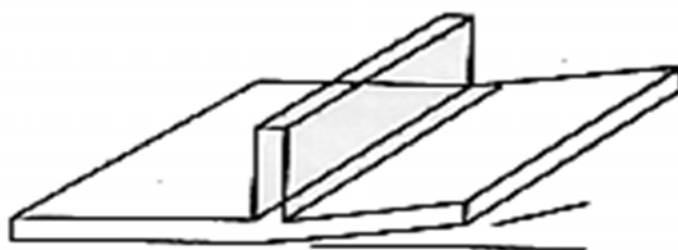
4. การหัดตัวตามขวางแนวเชื่อมต่อฉากมีน้อยกว่าแนวเชื่อมแบบต่อชนทั้งหมดขึ้นอยู่กับ

1) ความสัมพันธ์ของขนาดแนวเชื่อม (Troat) ต่อความหนาของชิ้นงานต้องเหมาะสม (ยิ่งงานหนายิ่งต้องพิจารณา)

2) การเชื่อมงานที่มีความหนา ต้องใช้วิธีการจัดลำดับตำแหน่งการเชื่อม (ยิ่งงานหนายิ่งต้องพิจารณา)

2.3.3 การเปลี่ยนแปลงมุมเนื่องจากการหัดตัวในแนวเชื่อมต่อฉาก

การเชื่อมต่อฉากมักจะเป็นการเชื่อมต่อตัวที่หรือต่อแบบกากบาท ปัญหาที่เกิดบ่อย ๆ คือ ในเนื้อตรงกลางของชิ้นงานมีแมงกานีสซัลไฟต์(Mns) ลักษณะแฉวยาว ๆ เกิดจากการรีดแปรรูปในการผลิตเหล็ก ชิ้นงานเมื่อนำมาเชื่อมต่อตัวที่ หรือต่อแบบกากบาท จะเกิดการหัดตัวที่แนวเชื่อมแล้วเกิดแรงดึง ทำให้ชิ้นงานแผ่นล่างแยกออกจากกัน จากเหตุผลดังกล่าวจึงมักเลี่ยงการเชื่อมแนวต่อฉากที่ขนานแนวเชื่อม (Throat) หนา หรือทำให้งานได้รับความร้อนสูงขณะเชื่อม อัตราการเปลี่ยนแปลงมุมจากการหัดตัวในการเชื่อมฉาก ขึ้นอยู่กับขนาดของแนวเชื่อมต่อฉาก (Throat) และความหนาของชิ้นงาน ถ้าความหนาของแนวเชื่อมต่อฉาก (Throat) เท่ากับครึ่งหนึ่งของความหนาชิ้นงาน (0.5t) การเปลี่ยนแปลงมุมจากการหัดตัวในแนวเชื่อมต่อฉากที่เกิดขึ้น และพอบ่อยในงานเชื่อมโครงสร้างทั่ว ๆ ไปจะประมาณ 3 องศา ซึ่งดูได้จากรูปต่อไปนี้

รูปที่ 2.14 การหดตัวในแนวเชื่อมต่อฉาก

2.3.4 การหดตัวตามความยาวแนวเชื่อม

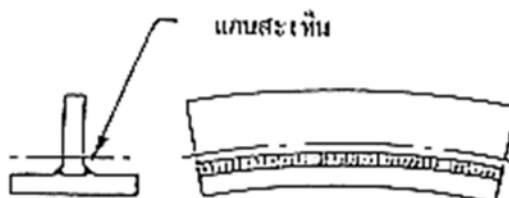
บริเวณที่ได้รับผลกระทบความร้อนจากแนวเชื่อม (Heat Affected Zone) บริเวณข้าง ๆ แนวเชื่อม จะเกิดแรงชนิดหนึ่งขึ้น คือ การยืดตัวตามความยาวของแนวเชื่อม การขยายตัว เนื่องจากความร้อนจะยิ่งมีมากขึ้นในบริเวณใกล้ ๆ แนวเชื่อม และบริเวณที่ได้รับความร้อนน้อย หรือไม่ได้รับผลกระทบความร้อนจากการเชื่อมก็จะเป็นตัวขัดขวางการขยายตัว จึงทำให้เกิดแรงกดอัดและขัดขวางการหดตัวเมื่อแนวเชื่อมเย็นตัวลงทำให้เกิดความเค้น และการเปลี่ยนรูปร่าง

1. การหดตัวตามความยาวแนวเชื่อม แบ่งเป็น 3 แบบ

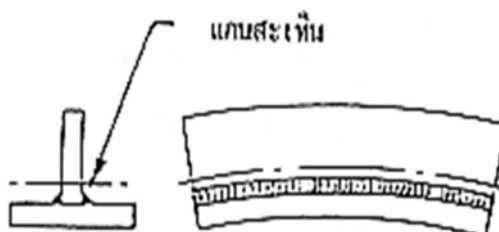
1) การหดตัวตามความยาวของคานจากการเชื่อมสมมาตรกันแกนสะเทิน (CG)

การหดตัวตามยาวของคาน จากการเชื่อมแนวสมมาตร ในการเชื่อมโครงสร้างขนาดใหญ่อาจมองเห็นค่อนข้างยากทำให้ดูเหมือนว่าไม่มีบทบาทอะไรมากนัก แม้ที่จริงแล้วมีความสำคัญคือ ในการเชื่อมคาน โครงสร้างแล้วคานไม่สามารถหดตัวนั้นแสดงว่า เกิดความเค้นภายในเกิดขึ้นในคาน

การโค้งงอของคานเนื่องจากแรงอัดในการเชื่อม ไม่สมมาตรกับแกนสะเทิน (CG)

รูปที่ 2.15 การโค้งงอของคานจากการหดตัวของแนวเชื่อมได้แกนสะเทิน

รูปที่ 2.16 การงอตัวของคานจากการหดตัวของแนวเชื่อมเห็นคือแกนสะเทิน

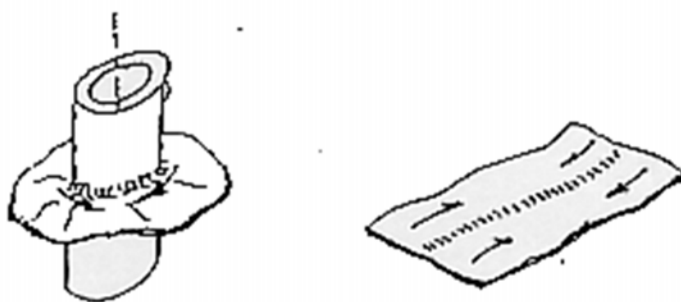

รูปที่ 2.17 การงอตัวของคานจากการหดตัวของแนวเชื่อมเห็นคือแกนสะเทิน

การเชื่อมคานตัวที่สามารถเห็นการโค้งงอของคานได้ชัดเจน โดยเฉพาะในคานตัวที่มีความยาว การเชื่อมที่ไม่สมมาตรกับแกนสะเทินเป็นแนวเชื่อมยาว จะทำให้เกิดแรงอัดซึ่งเกิดจากการหดตัวในแนวเชื่อม แรงอัดที่เกิดจากการหดตัวนี้ทำให้เกิดโมเมนต์ดัด (Bending Moment) ขึ้นได้จากระยะห่างจุดกลางของแรงหดตัว และแนวสะเทินของคาน

การเปลี่ยนรูปร่างของคานจากการเชื่อมที่ไม่สมมาตรกับแกนสะเทิน ขึ้นอยู่กับขนาดหน้าตัดแนวเชื่อม และชนิดลวดเชื่อม การเชื่อมแบบเว้นระยะจะทำให้การเปลี่ยนรูปร่างของคานน้อยลง

การเปลี่ยนรูปร่างเนื่องจากการเย็นตัวไม่สม่ำเสมอในงานแผ่น (การยึดตัวและหดตัวเกิดขึ้นพร้อมกันในชิ้นงาน)

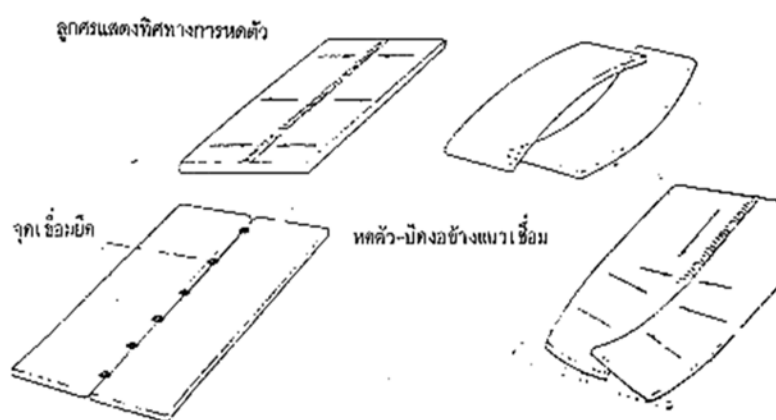

รูปที่ 2.18 การยึดตัวและหดตัวที่เกิดขึ้น

ในการเชื่อมตรงกลางของโลหะแผ่นบางที่บริเวณแนวเชื่อม จะเกิดการหดตัวเนื่องจากการเย็นตัว และเกิดแรงดึงที่บริเวณรอย หรือริมของแผ่นบางจะทำให้แผ่นบางเกิดเป็นคลื่นตามรูป

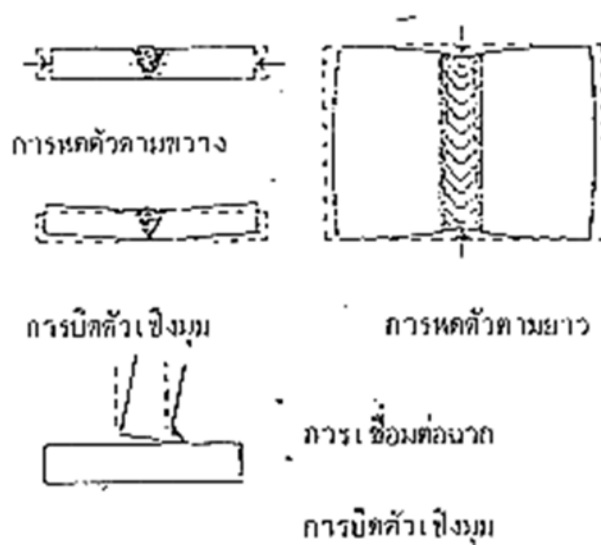
ในการเชื่อมย่อมจะเกิดการหดตัวตามแนวขวาง และตามยาวแนวเชื่อมพร้อมกันเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าการหดตัวที่เกี่ยวกับการเชื่อมแนวยาว ๆ เกิดจากความยาวของแนวเชื่อมความเร็วในการเชื่อมชนิดรูปแบบของแนวเชื่อมและการปฏิบัติการเชื่อม การเตรียมรอยต่อหรือแคบ ก็มีส่วเพราะในงานเชื่อมไม่สามารถเชื่อมแนวเชื่อมที่กว้างเกินไปและด้วยสาเหตุต่าง ๆ มากมาย การเปลี่ยนรูปร่างเกิดขึ้นได้จากการหดตัวตามขวางแนวเชื่อม และหดตัวตามยาวแนวเชื่อม ขณะที่ทำการเชื่อม

รูปแสดงความแตกต่างของการเคลื่อนไหว ของชิ้นงานจากการหดตัว ในการเชื่อมต่อชนหัวลูกศร แสดงทิศทางการหดตัว

รูปที่ 2.19 การเชื่อมต่อชนหัวลูกศรแสดงทิศทางการหดตัว

การเชื่อมชิ้นงานที่เชื่อมยึดไม่แข็งแรงจะทำให้ชิ้นงานเกิดการหนีแนวโอนไปตามทิศทางของแรงที่เกิดขึ้น เช่น การหดตัวขวางแนวเชื่อม และการหดตัวตามยาวแนวเชื่อม

รูปที่ 2.20 การบัดกรีตามขวางแนวมุม และการบัดกรีตามยาวแนวมุม

2.4 เหล็กกล้าไร้สนิม หรือ สแตนเลส (อังกฤษ: Stainless steel) นั้น ในทางโลหกรรมถือว่าเป็นโลหะผสมเหล็ก ที่มีโครเมียมอย่างน้อยที่สุด 10.5% ชื่อในภาษาไทย แปลจากภาษาอังกฤษว่า **stainless steel** เนื่องจากโลหะผสมดังกล่าวไม่เป็นสนิมที่มีสาเหตุจากการทำปฏิกิริยากันระหว่าง ออกซิเจนในอากาศกับโครเมียมในเนื้อสแตนเลส เกิดเป็นฟิล์มบางๆเคลือบผิวไว้ ทำหน้าที่ป้องกันการเกิดความเสียหายให้กับตัวเนื้อสแตนเลสได้เป็นอย่างดี ป้องกันการกัดกร่อน และไม่ชำรุดหรือสึกกร่อนง่ายอย่างโลหะทั่วไป สำหรับในสหรัฐอเมริกาและในหลายประเทศ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการบิน นิยมเรียกโลหะนี้ว่า **corrosion resistant steel** เมื่อไม่ได้ระบุชัดว่าเป็นโลหะผสมชนิดใด และคุณภาพระดับใด แต่ในท้องตลาดเราสามารถพบเห็น สแตนเลสเกรด 18-8 มากที่สุด ซึ่งเป็นการระบุถึง ธาตุที่เจือลงในเนื้อเหล็กคือ โครเมียมและนิกเกิล ตามลำดับ สแตนเลสประเภทนี้จัดเป็น Commercial Grade คือมีใช้ทั่วไปหาซื้อได้ง่าย มักใช้ทำเครื่องใช้ทั่วไป ซึ่งเราสามารถจำแนกประเภทของสแตนเลสได้จากเลขรหัสที่กำหนดขึ้นตามมาตรฐาน AISI เช่น 304 304L 316 316L เป็นต้น ซึ่งส่วนผสมจะเป็นตัวกำหนดเกรดของสแตนเลส ซึ่งมีความต้องการในการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป สแตนเลสกับการเกิดสนิม ปกติ Stainless steel จะไม่เป็นสนิมเพราะที่ผิวของมันจะมีฟิล์มโครเมียมออกไซด์ บางๆเคลือบผิวอยู่อันเนื่องมาจากการทำปฏิกิริยากันระหว่าง Cr ใน Stainless steel กับออกซิเจนในอากาศ การทำให้ Stainless steel เป็นสนิมคือการถูกทำลายฟิล์มโครเมียมออกไซด์ ที่เคลือบผิว

ออกไปในสภาวะที่ Stainless steel สามารถเกิดสนิมได้ ก่อนที่ฟิล์มโครเมียมออกไซด์จะก่อตัวขึ้นมาอีกครั้ง เช่น ถ้าสแตนเลสถูกทำให้เกิดรอยขีดข่วน แล้วบริเวณรายนั้นมีความชื้น ซึ่งสามารถทำให้เกิดปฏิกิริยากับธาตุเหล็กก่อนที่ฟิล์มโครเมียมออกไซด์จะก่อตัวขึ้นมา ก็จะเป็นสาเหตุให้เกิดสนิมขึ้นได้

2.4.1 ประเภทของสแตนเลส

คนโดยทั่วไปจะไม่ทราบว่ามีสแตนเลสมีกี่ประเภท และมักจะมีการเข้าใจผิดว่าสแตนเลสแท้ต้องแม่เหล็กดูดไม่ติด แต่จริงๆแล้วการที่แม่เหล็กจะดูดติดหรือไม่ติดนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของสแตนเลส สแตนเลสแบ่งออกเป็นกลุ่มพื้นฐาน ได้ 5 กลุ่มคือ ออสเทนนิติก, เฟอริติก, ดูเพล็กซ์, มาร์เทนซิติก และ กลุ่มเพิ่มความแข็งแรงโดยการตกผลึก

- กลุ่มออสเทนนิติก (Austenitic) หรือสแตนเลสตระกูล 300 เป็นเกรดที่ใช้งานแพร่หลายมากที่สุดถึง 70%

มีคุณสมบัติแม่เหล็กดูดไม่ติด (non – magnetic) มีส่วนผสมของโครเมียม 16% คาร์บอนอย่างมากที่สุด 0.15% มีส่วนผสมของธาตุไนเกิล 8% เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติในการทำการประกอบ (Fabrication) และเพิ่มความต้านทานการกัดกร่อน เกรดที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและนิยมเรียก 18/10 คือการที่มีส่วนผสมของโครเมียม 18% และไนเกิล 10%

- กลุ่มเฟอริติก (Ferritic) แม่เหล็กดูดติด (magnetic) มีธาตุคาร์บอนผสมปริมาณที่ต่ำ และมีโครเมียมเป็นธาตุผสมหลักที่สำคัญอาจอยู่ระหว่าง 10.5%-27% และมีไนเกิลเป็นส่วนผสมอยู่น้อยมากหรือไม่มีเลย
- กลุ่มมาร์เทนซิติก (Martensitic) แม่เหล็กดูดติด (magnetic) มีส่วนผสมของโครเมียม 12-14% และมีธาตุคาร์บอนผสมอยู่ปานกลาง มีโมลิบดีนัมเป็นส่วนผสมอยู่ประมาณ 0.2-1% ไม่มีไนเกิล

สแตนเลสตระกูลนี้สามารถปรับความแข็งแรงได้โดยการให้ความร้อนแล้วทำให้เย็นตัวอย่างรวดเร็ว (Quenching) และอบคืนตัว (Tempering) สามารถลดความแข็งแรงได้ คล้ายกับเหล็กกล้าคาร์บอน และพบการใช้งานที่สำคัญในการผลิตเครื่องตัด, อุตสาหกรรมเครื่องบินและงานวิศวกรรมทั่วไป

- กลุ่มเพิ่มความแข็งแรงโดยการตกผลึก (Precipitation hardening) เกรดที่เป็นที่รู้จักในตระกูลนี้ คือ 17-4H ซึ่งมีส่วนผสมของโครเมียม 17% และไนเกิล 4% สามารถเพิ่มความแข็งแรงได้โดยกลไกเพิ่มความแข็งแรงจากการตกผลึก (Precipitation hardening mechanism) โดยสามารถเพิ่มความแข็งแรงสูงมาก มีค่า

ความเค้นพิสูจน์ (Proof stress) อยู่ระหว่าง 1,000 ถึง 1,500 เมกะปาสกาล (MPa) ขึ้นอยู่กับชนิดและกรรมวิธีปรับปรุงคุณสมบัติด้วยความร้อน (Heat treatment)

- กลุ่มดูเพล็กซ์ (Duplex) มีโครงสร้างผสมระหว่าง โครงสร้างเฟอร์ริต และออสเทนนิติก มีโครเมียมเป็นธาตุผสมอยู่ระหว่าง 19-28% และโมลิบดีนัมสูงกว่า 5% และมีนิเกิลน้อยกว่าตระกูลออสเทนนิติก พบว่ามีการใช้งานมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบรรยากาศแวดล้อมของคลอไรด์

2.4.2 ประโยชน์ของการใช้งานสแตนเลส

- ใช้ในสิ่งแวดล้อมที่กัดกร่อน (Corrosive Environment)
- งานอุณหภูมิเย็นจัด ป้องกันการแตกเปราะ
- ใช้งานอุณหภูมิสูง (High temperature) ป้องกันการเกิดคราบออกไซด์ (scale) และยังคงความแข็งแรง
- มีความแข็งแรงสูงเมื่อเทียบกับมวล (High strength vs. mass)
- งานที่ต้องการสุขอนามัย (Hygienic condition) ต้องการความสะอาดสูง
- งานด้านสถาปัตยกรรม (Aesthetic appearance) ไม่เป็นสนิม ไม่ต้องทาสี
- ไม่ปนเปื้อน (No contamination) ป้องกันการทำ ปฏิกิริยากับสารเร่งปฏิกิริยา
- ต้านทานการขัดถูแบบเปียก (Wet abrasion resistance)

2.4.3 ผิวของสแตนเลส

No.1- รีดร้อนหรือรีดเย็น / อบอ่อน หรือปรับปรุงด้วยความร้อน คราบออกไซด์ไม่ได้ขจัดออก / ใช้งานในสภาพที่รีดออกมาโดยทั่วไปจะใช้งานที่ทนความร้อน

2D- สภาพผิว 2D หลังจากการรีดเย็นโดยลดความหนาลง ผ่านการอบอ่อนและการกัดผิวโดยกรด
ลักษณะผิวสีเทาเงินเรียบ

2B- ผิว 2D ที่ผ่านลูกรีดขนาดใหญ่กดทับปรับความเรียบ เพิ่มความเงาผิวเงาสะท้อนปานกลาง ผลิตโดยวิธีการรีดเย็น ตามด้วยการอบนำอ่อนขจัดคราบออกไซด์ และนำไปรีดเบาๆ ผ่านไปยังลูกกลิ้งขัด ซึ่งเป็นวิธีการทั่วไปของการรีดเย็น ผิวที่ได้ส่วนมากจะอยู่ในระดับ 2B

BA-ผ่านกระบวนการรีดเย็นด้วยความหนาลดลงทีละน้อยๆ ผ่านการอบอ่อนด้วยก๊าซไฮโดรเจน เพื่อป้องกันกันการออกซิเดชันกับออกซิเจนในอากาศ ผิวมันเงา สะท้อนความเงาได้ดี ผิวผลิตภัณฑ์สเตนเลสจะกระทำด้วยวิธีนี้ ซึ่งจะมีเครื่องหมาย BA หรือ No.2BA, A ซึ่งผิวบอบอ่อนเงา จะมีลักษณะเงากระจก ซึ่งเริ่มต้นจากการรีดเย็น อบอ่อนในเตาควบคุมบรรยากาศ ผิวเงาที่เห็นจะเป็นการขัดผิวด้วยลูกกลิ้งขัดผิว หรือเจียรนัยผิว ตามเกรดที่ต้องการ ผิวบอบอ่อนเงาส່ส่วนมากจะใช้กับงานสถาปัตยกรรม ที่ต้องการผิวสะท้อน ผิวบอบอ่อนสีน้ำนมจะไม่สะท้อนแสงเหมือนกับ No.8 จะใช้กับงานที่เป็นขอบ ชิ้นส่วนทางสถาปัตยกรรม ภาชนะในครัว อุปกรณ์ในกระบวนการผลิตอาหาร

No.4, Hair Line- สภาพผิว 2B ที่ผ่านการขัดด้วยกระดาษทรายเบอร์ 120-220 โดยค่าความหยาบขึ้นอยู่กับแรงกด, ขนาดของอนุภาคเม็ดทราย และระยะเวลาการใช้งานของกระดาษทราย ผิว No.4 เป็นสภาพผิวที่สนองต่อการนำไปใช้งานทั่วไป เช่นร้านอาหาร อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัว อุปกรณ์รีดนม

No.8- สภาพผิว 2B, BA ขัดด้วยผ้าขัดอย่างละเอียดมากขึ้นตามลำดับ เช่น #1000, ผ้าขนสัตว์ โดยมีผงขัดอะลูมิเนียมและโครเมียมออกไซด์ ผิว No.8 ส่วนมากจะเป็นผิวเงาสะท้อนคล้ายกระจกเงา ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็นสเตนเลสชนิดแผ่นโดยผิวจะถูกขัดด้วยเครื่องขัดละเอียด นำไปใช้กับงานตกแต่งทางด้านสถาปัตยกรรม และงานที่เน้นความสวยงาม

2.4.4 การกัดกร่อน

สเตนเลสเป็นวัสดุที่ทนและต้านทานการกัดกร่อน อย่างไรก็ตามมีสเตนเลสหลายตระกูลที่สามารถต้านทานการกัดกร่อนได้ดีเลิศ ในประเด็นการใช้งานที่ต่างกัน ซึ่งต้องเลือกไปใช้ในงานผลิตหรืองานประกอบโครงสร้าง ในงานอุตสาหกรรมต่างๆ อย่างระมัดระวัง

- การกัดกร่อนทั่วไป (General corrosion)

เป็นการกัดกร่อนที่เกิดขึ้นตลอดทั่วผิวหน้า (Uniform attack) การกัดกร่อนแบบนี้มีอันตรายน้อย เพราะสามารถวัด และทำนายการกัดกร่อนที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ การกัดกร่อนแบบนี้จะเกิดขึ้นกับสเตนเลสในสิ่งแวดลอมที่มีผลต่อการกัดกร่อนในอัตราที่ต่ำมาก

- การกัดกร่อนเนื่องจากความต่างศักย์ไฟฟ้า (Galvanic corrosion)

เป็นการกัดกร่อนที่เกิดจากโลหะ 2 ชนิดที่มีศักย์ทางไฟฟ้าแตกต่างกันมาอยู่ติดกัน จุ่มอยู่ในสารละลาย ที่มีฤทธิ์กัดกร่อนเดียวกัน สเตนเลสจะเป็นโลหะที่มีศักย์สูงกว่า ดังนั้นอัตราการกัดกร่อนแบบกัลวานิกมักจะไม่น่าจะเพิ่มขึ้นในสเตนเลส

- การกัดกร่อนแบบสึกกร่อนเนื่องจากการไหลของสารละลายที่มีฤทธิ์กัดกร่อนสูง (Erosion corrosion)/ การกัดกร่อนเนื่องจากการขัดถู (Abrasion corrosion)

การกัดกร่อนแบบ Erosion/abrasion เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นระหว่างการสีกหรือทางกลกับการกัดกร่อนจากสารละลาย , ผงหรือเศษที่หลุดมาจากการขัดถู จะแขวนลอยอยู่ในสารละลาย และไหลด้วยความเร็วสูงจะทำให้ผิวหน้าสัมผัสมีอัตราการกัดกร่อนสูง สเตนเลสจะมีความต้านทานการกัดกร่อนแบบสึกกร่อนฯ หรือแบบขัดถูสูงเนื่องจากมีฟิล์มถาวรที่ยึดแน่น และสร้างทดแทนขึ้นที่ผิวหน้าสม่ำเสมอ

- การกัดกร่อนตามขอบเกรน (Intergranular corrosion)

C. ทำให้ขอบเกรนมีปริมาณโครเมียมลดลง มีความต้านทานการกัดกร่อนตามแนวขอบเกรนต่ำ แก้ไขโดยการเลือกใช้วัสดุเกรด “L” หรือ เกรดที่ช่วยให้โครงสร้างเสถียร (Stabilized grade) และต้องระวังไม่ให้เกิดการกัดกร่อนตามขอบเกรนระหว่างการเชื่อมประกอบโครงสร้าง^๐ - 850^๐ การกัดกร่อนตามขอบเกรนเกิดขึ้นเนื่องจากเกิดการตกผลึกของโครเมียมคาร์ไบด์บริเวณขอบเกรน ที่อุณหภูมิสูงประมาณ 450

- การกัดกร่อนแบบสนิมขุม (Pitting corrosion)

การกัดแบบเป็นจุดหรือแบบสนิมขุมเป็นการกัดกร่อนเฉพาะที่เป็นอันตรายมาก ซึ่งมีผลทำให้เกิดการกัดกร่อนที่ผิวหน้าเป็นรูเล็กๆ หรือเป็นรูทะลุตลอดเนื้อวัสดุ แต่สามารถวัดการสูญเสียเนื้อวัสดุได้น้อย สิ่งแวดล้อมที่มีการกัดกร่อนแบบสนิมขุม ส่วนมากจะเป็นสารละลายที่มีคลอไรด์ไอออน (Chloride ion) จะเป็นตำแหน่งที่ฟิล์มถาวรจะถูกทำลายได้ง่ายที่สุดในสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ ควรจะเลือกใช้วัสดุด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสารละลายของกรดที่มีอุณหภูมิสูง ถ้าเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการกัดกร่อนแบบสนิมขุมไม่สามารถแก้ไขได้ ให้แก้ไขโดยการเลือกใช้โลหะผสมที่ต้านทานการกัดกร่อนสูงกว่า เช่น สเตนเลสเกรดดูเพล็กซ์ และเกรดอื่นๆ ที่สามารถแก้ไขได้

- การกัดกร่อนในพื้นที่อับหรือถูกปกปิด (Crevice corrosion)

การกัดแบบนี้เกิดขึ้นที่ผิวหน้าส่วนที่ถูกปิด หรือกดทับของสเตนเลส มีผลทำให้ปิดกั้นออกซิเจนไม่สามารถเข้าไปทำปฏิกิริยาออกซิเดชันสร้างฟิล์มออกไซด์ได้ ทำให้ฟิล์มป้องกันมีแนวโน้มที่จะแตกหรือถูกทำลายลงในพื้นที่อับนี้ ดังนั้นในสภาวะการใช้งานต้องหลีกเลี่ยงการมีพื้นที่อับ

- การกัดกร่อนในสภาพแวดล้อมที่มีจุลชีพ (Microbiologically Induced Corrosion : MIC)

การกัดกร่อนที่เป็นผลมาจากจุลชีพ เกิดจากแบคทีเรียที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมเกาะติดที่ผิวหน้าของสแตนเลสทำให้บริเวณนั้น ปิดกั้นออกซิเจน ดังนั้นเงื่อนไขในการกัดกร่อนจึงคล้ายกับแบบ Crevice แบคทีเรียจึงทำให้สถานการณ์ การกัดกร่อนเลวร้ายลง

- การแตกร้าวเนื่องจากการกัดกร่อนภายใต้แรงเค้น (Stress Corrosion Cracking : SCC)

SCC คือการแตกเปราะที่เริ่มต้นจากการกัดกร่อนในวัสดุที่มีความเหนียว สแตนเลสเกรดออสเทนนิติกจะมีแนวโน้มที่จะเกิด SCC สูงกว่าเกรดเฟอร์ริติก, สแตนเลสเกรดเฟอร์ริติกจึงสามารถต้านทานการกัดกร่อนแบบ SCC ได้สูงกว่าเกรดออสเทนนิติก

2.4.5 การใช้สแตนเลส

- ค่าการนำความร้อน (Thermal conductivity)

สแตนเลสทุกชนิดจะมีค่าการนำความร้อนต่ำกว่าเหล็กกล้าคาร์บอนมาก สแตนเลสเกรดที่มีส่วนผสมโครเมียมอย่างเดียว (plain chromium steel) มีค่าการนำความร้อน $+1/3$ และเกรดออสเทนนิติกมีค่าการนำความร้อน $+1/4$ ของเหล็กกล้าคาร์บอน ทำให้มีผลต่อการใช้งานที่อุณหภูมิสูง เช่นมีผลต่อการควบคุมปริมาณความร้อนเข้าระหว่างการเชื่อม, ต้องให้ความร้อนเป็นระยะเวลานานขึ้น เมื่อต้องทำงานขึ้นรูปร้อน

- สัมประสิทธิ์การขยายตัว(Expansion coefficient)

สแตนเลสเกรดที่มีส่วนผสมโครเมียมอย่างเดียวมีสัมประสิทธิ์การขยายตัวคล้ายกับเหล็กกล้าคาร์บอน แต่เกรดออสเทนนิติกจะมีสัมประสิทธิ์การขยายตัวสูงกว่าเหล็กกล้าคาร์บอน $1\frac{1}{2}$ เท่า การที่สแตนเลสมีการขยายตัวสูงแต่มีค่าการนำความร้อนต่ำทำให้ต้องหามาตรการป้องกันเพื่อหลีกเลี่ยงผลเสียที่ตามมาเช่น ใช้ปริมาณความร้อนในการเชื่อมต่ำ, กระจายความร้อนออกโดยใช้แท่งทองแดงรองหลัง, การจับยึดป้องกันการบิดงอ ปัจจัยเหล่านี้ต้องพิจารณาการใช้งานร่วมกันของวัสดุ เช่นท่อแลกเปลี่ยนความร้อน (heat exchanger) ระหว่างเปลือกโครงสร้างเหล็กกล้าคาร์บอน และท่อออสเทนนิติกเป็นต้น

- ฟิล์มป้องกันและการสร้างฟิล์ม (Passive film)

สแตนเลสจะมีฟิล์มบางๆ ต้านทานการกัดกร่อน จำเป็นต้องรักษาความสมบูรณ์ของฟิล์มป้องกัน ดังนี้

- หลีกเลี่ยงความเสียหายหรือการสัมผัสรุนแรงทางกล

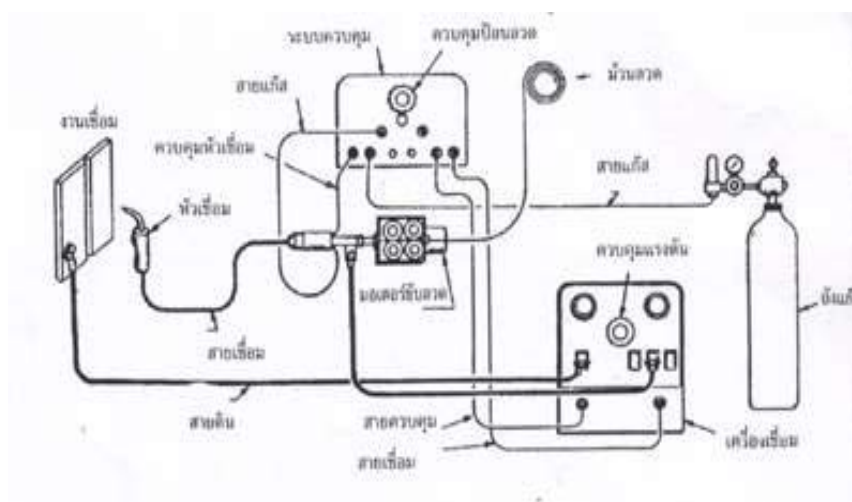
- ซ่อมปรับปรุงพื้นที่ที่มีผลต่อการเสียหายเช่น บริเวณที่เกิดสะเก็ดหรือคราบออกไซด์เนื่องจากอุณหภูมิสูง ใกล้เคียงๆ แนวเชื่อม, บริเวณที่เกิดความเสียหายทางกลหรือมีการเจียรไน, มีการปนเปื้อนโดยวิธีการสร้างฟิล์มป้องกัน (passivation) อย่างเดียวหรือใช้ทั้งวิธีการแช่กรดเพื่อกำจัดคราบจากออกไซด์ (pickling) หรือ การแช่กรดหรือน้ำยาสร้างฟิล์มออกไซด์ (passivation) ที่ผิวเหล็กกล้าสเตนเลส
- แน่ใจว่ามีออกซิเจนเพียงพอและสม่ำเสมอที่สร้างออกไซด์ที่ผิวของ เหล็กกล้าสเตนเลสได้

- การเสียหายที่ผิวเนื่องจากการเสียดสีที่ผิวโลหะกับโลหะอย่างรุนแรง (Galling /pick up / seizing)

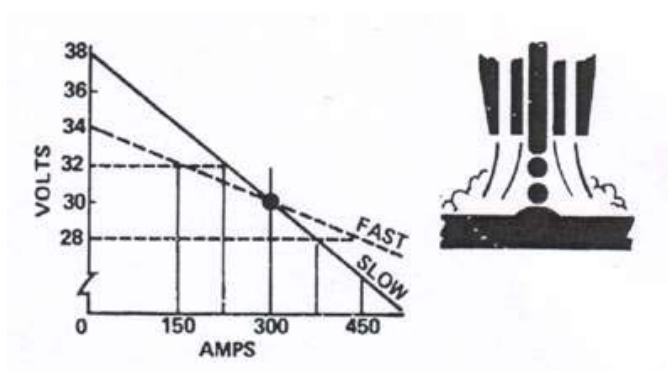
ผิวหน้าสเตนเลสมีแนวโน้มที่จะเกิดการเสียหายเนื่องจากการเสียดสีอย่างรุนแรง ต้องหลีกเลี่ยงและระมัดระวัง ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวโดยสำหรับผิวหน้าที่มีการเสียดสีกันตลอดเวลา ควรใช้ Load หรือแรงเสียดสีต่ำสุด และต้องแน่ว่าการเสียดสีไม่สร้างความร้อนเกิดขึ้น ควรรักษาผิวสัมผัสไม่ให้เกิดการบดกับ ผงฝุ่น เม็ด ทราย ฯลฯ และใช้น้ำมันหล่อลื่นหรือเคลือบผิว

2.5 เครื่องเชื่อม

เครื่องเชื่อม มิก/แม็กเป็นเครื่องเชื่อมกระแสตรงกลับขั้ว (DCRP) ชนิดแรงดันไฟฟ้าคงที่ (CV หรือ Constant Voltage) สำหรับกระแสตรงขั้วตรง (DCSP) ไม่ค่อยนำมาใช้กับการเชื่อมมิก/แม็กจะเป็นเครื่องเชื่อมที่ตรงข้ามกับเครื่องเชื่อมทิกและเครื่องเชื่อมที่เชื่อมด้วยลวดเชื่อมไฟฟ้าหุ้มฟลักซ์ ซึ่งเป็นเครื่องเชื่อมชนิดกระแสคงที่ (CC) เครื่องเชื่อมมิก/แม็ก ให้แรงดันไฟฟ้าคงที่ในขณะที่เชื่อม แรงดันไฟฟ้าของเครื่องเชื่อมปรับตั้งได้ตามต้องการที่เครื่องเชื่อม

เครื่องเชื่อมไฟฟ้าที่ผลิตกระแสออกมาทั้งระบบแรงดันคงที่ และระบบกระแสที่ จะต้องมิต้นกำลังในการผลิต ซึ่งถ้าพิจารณาตามลักษณะต้นกำลังการผลิตขนาดแรงดันไฟฟ้าไว้ที่ 30 โวลต์ ปกติเครื่องเชื่อมจ่ายกระแสเชื่อม 300 แอมแปร์ เมื่อความเร็วลวดหรือระยะอาร์กเปลี่ยนแปลงทันทีทันใด เช่น ถ้าระยะอาร์กต่ำ แรงดันไฟฟ้าจะต่ำลงด้วย เครื่องเชื่อมจะต้องจ่ายกระแสเชื่อมเพิ่มสูงขึ้นให้หลอมละลายปลายลวดเชื่อมเร็วขึ้น เพื่อให้ระยะอาร์กคงที่เท่าที่กำหนดไว้ที่เครื่องเชื่อม 30 โวลต์ ในทางกลับกันถ้าระยะอาร์กสูงแรงดันไฟฟ้าจะสูงตามเครื่องเชื่อมต้องจ่ายกระแสน้อยลงให้การหลอมละลายเชื่อมช้าลง เพื่อรักษาระยะอาร์กให้คงที่ตามที่กำหนดไว้ ส่วนความเร็วลวดเชื่อมช่างเชื่อมจะต้องตั้งไว้ก่อนเชื่อมเช่นเดียวกันกับแรงดันไฟฟ้าถ้าเครื่องเชื่อมไม่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงระยะอาร์กได้ทัน จะเป็นเหตุให้ปลายลวดเชื่อมยาวออกมามากและขาดเป็นท่อนเล็ก ๆ หรือไม่ก็เกิดการหลอมละลายติดของลวดเชื่อมกับปลายท่อนนำลวดเชื่อม (Guide Tube) ได้

2.5.1 ชุดป้อนลวดและระบบควบคุม

ชุดป้อนลวดและชุดควบคุมซึ่งต่อโดยตรงกับเครื่องเชื่อม ชุดป้อนลวดมีอยู่ 2 ชนิด จึงต้องเลือกให้เหมาะสมกับเครื่องเชื่อมและการนำไปใช้งาน สำหรับการเชื่อมแบบมิก/แม็กนั้น ใช้ชุดป้อนลวดชนิดความเร็วคงที่ (Constant Speed) ซึ่งเหมาะกับเครื่องเชื่อมแบบแรงดันไฟฟ้าคงที่และลวดเชื่อมขนาดเล็กชุดป้อนลวดชนิดนี้สามารถปรับความเร็วของลวดตามความเหมาะสมกับงานที่จะเชื่อม ส่วนกระแสเชื่อมที่หลอมละลายลวดเชื่อมจะถูกปรับออกมาโดยอัตโนมัติให้สัมพันธ์กับการป้อนลวดเมื่อความเร็วป้อนลวดมากกระแสเชื่อมจะจ่ายมาก ถ้าความเร็วป้อนลวดต่ำกระแสเชื่อมจะจ่ายต่ำตาม

ชุดป้อนลวดประกอบด้วยมอเตอร์สำหรับกลไกป้อนลวดจากขดลวดให้ออกสู่บริเวณหลอมละลายที่ปลายหัวเชื่อม ซึ่งกลไกในการขับเคลื่อนอาจจะเป็นระบบเฟืองก็ได้ ซึ่งสามารถเปลี่ยนใช้กับลวดแต่ละขนาดได้ในชุดควบคุมนี้จะมีโซลินอยด์(Solenoids) ควบคุมการไหลของแก๊สปกคลุม การอาร์กและน้ำระบายความร้อนที่หัวเชื่อมรวมอยู่ด้วย การป้อนลวดเชื่อม มิก/แม็ก สามารถกระทำได้หลายแบบได้แก่

1. การป้อนลวดแบบดัน (Push Type Wire Feed Systems)

การป้อนลวดเชื่อมมิก/แม็กโดยทั่วไปจะใช้แบบดัน โดยมีชุดเฟืองซึ่งอาจเป็นแบบ 2 ตัว หรือ 4 ตัว ที่ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ ทำหน้าที่ดึงลวดออกจากล้อพร้อมทั้งดันลวด ผ่านสายเชื่อมออกไปทางหัวเชื่อม สำหรับความยาวของสายเชื่อมที่ใช้กับลวดเชื่อมหลักจะยาวไม่เกิน 10 ฟุต และยาวไม่เกิน 6 ฟุตเมื่อใช้กับลวดอะลูมิเนียม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแข็งแรงของลวดที่สามารถทนต่อแรงดันโดยไม่โค้งงอ

2. การป้อนลวดแบบดึง (Pull Type Wire Feed Systems)

การป้อนลวดแบบดึงเป็นการป้อนลวดแบบหนึ่ง โดยใช้หัวเชื่อมที่มีชุดป้อนลวดพร้อมมอเตอร์ขับเคลื่อน และลวดเชื่อมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายนอก 4 นิ้ว ประกอบอยู่พร้อมภายในหัวเชื่อมซึ่งหัวเชื่อมแบบนี้เหมาะสำหรับลวดเชื่อมขนาดเล็กที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 0.045 นิ้ว โดยเฉพาะใช้เชื่อมงาน บางที่มีความต้องการปริมาณลวดเชื่อมเติมน้อย และยังเหมาะกับการเชื่อมงานที่มีเนื้อที่สำหรับการเชื่อมจำกัด

3. การป้อนลวดแบบดันและดึง (Push Pull Wire Feed Systems)

การป้อนลวดแบบดันและดึงเหมาะสำหรับลวดเชื่อมที่มีความแข็งแรงต่ำ ซึ่งหัวเชื่อมจะประกอบติดไว้ด้วยมอเตอร์ขับเคลื่อนและกลไกป้อนลวด ที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยควบคุมความเร็วในการป้อนลวด พร้อมทั้งเป็นตัวป้อนลวดที่ผ่านออกมาทางทอ (Conduit) ในลักษณะดันให้ออกจากหัวเชื่อม โดยระบบป้อนลวดแบบดันนี้จะมีการต่อไปควบคุมความเร็วของตัวป้อนลวดแบบดึง ที่ติดตั้งอยู่อีกด้านหนึ่งใกล้กับล้อลวด เชื่อมแต่ความเร็วของตัวป้อนลวดทั้งสองสัมพันธ์กันโดยใช้หลักการของแรงดึงในเส้นลวด แม้แต่ลวดเชื่อมอะลูมิเนียมผสมขนาดเล็กก็สามารถป้อนผ่านสายเชื่อมได้ยาวกว่า 50 ฟุต สำหรับท่อส่งผ่านลวดของสายเชื่อมภายในควรระบุไว้ด้วยพลาสติกเพื่อลดการครูดตัวระหว่างท่อกับลวดเชื่อม ข้อดีของการเชื่อม มิก/แม็ก เมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีงานเชื่อม 1 นั้น ๆ มีดังนี้

- 1) สามารถเชื่อมได้ทุกท่าเชื่อม
- 2) แนวเชื่อมไม่มีสแลกปกคลุมจึงไม่เสียเวลาในการเคาะสแลกออก
- 3) ไม่มีเขม่าและควันขณะเชื่อม
- 4) สามารถมองเห็นบ่อหลอมละลายของการเชื่อมได้อย่างชัดเจน
- 5) การเชื่อมกระทำได้เร็ว จึงประหยัดเวลาและลดต้นทุนการผลิต
- 6) งานเชื่อมมีการเสียรูปน้อย
- 7) คุณภาพของแนวเชื่อมสูง
- 8) สามารถเชื่อมงานที่มีระยะห่างรอยต่อกว้าง (Gap) ได้อย่างต่อเนื่อง
- 9) ลวดเชื่อมเป็นม้วนยาวสามารถเชื่อมได้แนวเชื่อมยาว และไม่มีเศษปลายลวดเชื่อมที่ต้องทิ้งมาก เหมือนกับการเชื่อมด้วยลวดเชื่อมไฟฟ้าฟลักซ์

2.5.2 การนำไปใช้งาน

ในเทคโนโลยีงานเชื่อม 1มิก/แม็ก ทั้งหมดลวดเชื่อมจะถูกป้อนมายังหัวเชื่อมด้วยระบบอัตโนมัติ

ที่สามารถควบคุมความเร็วป้อนได้ สำหรับการสายหัวเชื่อมนั้นขึ้นอยู่กับระบบการเชื่อม ดังนี้ Semi Automatic Welding เป็นเทคโนโลยีงานเชื่อม 1แบบกึ่งอัตโนมัติ ซึ่งอุปกรณ์ควบคุมการเชื่อมจะถูกควบคุมการทำงานด้วยมือ ยกเว้นการป้อนลวด

2.5.3 โลหะที่นำมาเชื่อม

ตอนแรกได้ใช้ มิก/แม็ก สำหรับเชื่อมแมกนีเซียม อะลูมิเนียมผสมและเหล็กกล้าไร้สนิมใน

ปัจจุบันสามารถนำไปเชื่อมโลหะและโลหะผสมได้เกือบทุกชนิด ซึ่งโลหะบางชนิดต้องอุ่นก่อนหรือหลังเชื่อม สำหรับโลหะที่มีจุดหลอมตัวต่ำไม่ควรเชื่อมด้วย มิก/แม็ก เพราะจะไหม้กลายเป็นควันและแก๊สได้ง่าย ดังนั้นโลหะที่เคลือบผิวไว้ด้วยโลหะที่มีจุดหลอมตัวต่ำ (เช่น ตะกั่ว สังกะสี ฯลฯ) ก่อนเชื่อมควรกำจัดโลหะที่มีจุดหลอมตัวต่ำออกจากบริเวณรอบต่อเสียก่อน และเมื่อเชื่อมเสร็จและจึงเคลือบใหม่ เพราะโลหะที่มีจุดหลอมตัวต่ำจะทำให้สมบัติทางกลของโลหะงานเชื่อมต่ำลง

2.5.4 การส่งถ่ายน้ำโลหะ(Metal Transfer)

การเชื่อม มิก/แม็ก เป็นเทคโนโลยีงานเชื่อม 1แบบสลับเปลืองลวดเชื่อม โดยลวดเชื่อมหลอมละลายเติมลงไปบนแนวเชื่อม ซึ่งตัวป้อนลวดจะดึงลวดออกจากม้วนผ่านไปตามท่อที่อยู่ภายในสาย หัวเชื่อมและจะไปถึงจุดสุดท้ายที่ปลายหัวเชื่อม

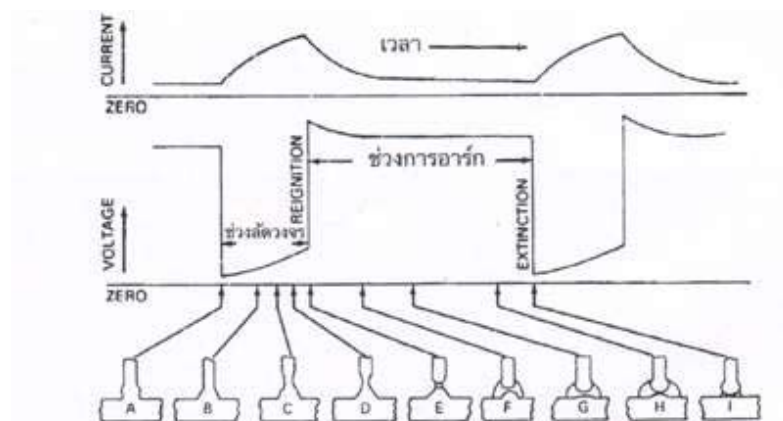
การที่ปลายลวดเชื่อมหลอมและเติมลงไปยังบ่อหลอมละลายนั้นเรียกว่า ”การส่งถ่ายน้ำโลหะ” (Metal Transfer) ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายแบบเช่นลัดวงจร,สเปรย์อาร์ก,หยดและพัลส์ เป็นต้น ความแตกต่างของการส่งถ่ายน้ำโลหะแต่ละแบบนี้ขึ้นอยู่กับกระแสไฟ แรงดันไฟฟ้าในการอาร์ก ขนาดลวด ชนิดของแก๊สปกคลุมและชนิดของเครื่องเชื่อม

1) แบบลัดวงจร(Short Arc Welding)

Short Arc ใช้สำหรับการเชื่อมด้วยลวดที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.6 มม. ถึง 1.2 มม. บางครั้งเรียกว่าแบบจุ่ม (Dip Transfer), แบบลวดเชื่อม (Micro-Wire)โดยใช้แรงดันไฟฟ้าและกระแสเชื่อมต่ำ แนวเชื่อมที่ได้จากการส่งถ่ายน้ำโลหะแบบลัดวงจรจะเย็นตัวเร็ว,แนวเชื่อมเล็ก,และความเร็วในการส่งถ่ายประมาณ 20-200 ครั้งต่อวินาที การส่งถ่ายน้ำโลหะจะเกิดขึ้นในช่วงที่ลวดเชื่อมสัมผัสกับบ่อหลอมละลาย

ข้อดีของการส่งถ่ายน้ำโลหะแบบลัดวงจร มีดังนี้

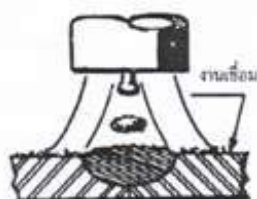
1. สามารถเชื่อมโลหะบาง ๆ ได้ทุกท่าเชื่อม
2. สามารถเชื่อมโลหะที่หนาได้ ในท่าตั้งขึ้นและท่าเหนือศีรษะ
3. สามารถเชื่อมงานที่มีระยะห่างรอยต่อมาก ๆ ได้
4. งานเชื่อมเสียรูปน้อย

2)แบบสเปรย์อาร์ก(Spray Arc Welding)

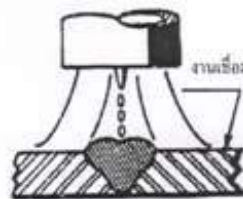
การส่งถ่านน้ำโลหะแบบสเปรย์อาร์กซึ่งโลหะจากลวดเชื่อมจะกลายเป็นเม็ดเล็ก ส่งถ่านจากปลายลวดเชื่อมสู่ชิ้นงานด้วยแรงแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งจะมีเสียงดังแฉ่ ๆ การที่ลวดเชื่อมหลอมละลายเป็นเม็ดเล็ก ๆ นั้น เนื่องมาจากการส่งถ่านน้ำโลหะนี้ใช้กระแสเชื่อมและแรงดันไฟฟ้าสูงกว่าแบบอื่นทั้งหมดปลายลวดเชื่อมกับชิ้นงานจะไม่มีโอกาสสัมผัสกันเลย เพราะความร้อนที่ได้รับสูงพอที่จะหลอมละลายลวดเชื่อมได้ทันที การส่งถ่านน้ำโลหะแบบนี้จึงเรียบและเหมาะสมสำหรับเชื่อมงานที่มีอัตราการผลิตสูง ๆ ขนาดของเม็ดโลหะที่ส่งถ่านจะมีขนาดความโตใกล้เคียงกับเส้นผ่านศูนย์กลางของลวดเชื่อม แนวเชื่อมที่ได้จึงสวยแต่การส่งถ่านน้ำโลหะแบบนี้มีข้อจำกัด คือ เชื่อมได้ดีเฉพาะทำราบเท่านั้นแต่ถ้าจะใช้เชื่อมทำอื่น ๆ ต้องควบคุมบ่อหลอมละลายของโลหะให้เล็ก

จากตารางเป็นขนาดกระแสเชื่อมต่ำสุดที่เกิดสเปรย์อาร์ก(Transition Current) ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุลวดเชื่อม ขนาดลวดเชื่อม และชนิดของแก๊สปกคลุม การเชื่อมเหล็กกล้าคาร์บอน แก๊สปกคลุมจะต้องมี CO_2 ไม่นเกิน 15% แก๊สปกคลุมที่ผสม CO_2 เกิน 15% แล้วจะไม่เกิดการส่งถ่านน้ำโลหะแบบสเปรย์

รูปที่ 3-3 การส่งถ่านน้ำโลหะแบบสเปรย์

ที่มา: Miller Electric, Gas Metal-Arc Welding.

รูปที่ 3-4 การส่งถ่านน้ำโลหะแบบหยด

3. การส่งถ่ายน้ำโลหะแบบหยด(Globular Transfer)

การส่งถ่ายน้ำโลหะแบบนี้เป็นลักษณะหนึ่งของสเปร์ยอาร์กโดยใช้กระแสเชื่อมอยู่ในช่วงระหว่างสเปร์ยลัดวงจร ซึ่งจะทำให้ปลายลวดเชื่อมหลอมละลายก่อนที่จะสัมผัสกับชิ้นงาน แต่เนื่องจากความร้อนที่หลอมปลายลวดเชื่อมนั้นต่ำ จึงไม่สามารถทำให้น้ำโลหะหลอมละลายที่ปลายลวดเชื่อมนั้นปล่อยออกสู่ชิ้นงานได้ จึงเพียงแต่หลอมรวมตัวอยู่ที่ปลายลวดเชื่อมเป็นก้อนโตกว่าขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของลวดเชื่อมและอาศัยน้ำหนักของมันเองตกลงสู่บ่อหลอมละลายของงานเชื่อมการส่งถ่ายน้ำโลหะแบบนี้จะได้แนวเชื่อมออกมาไม่สวยนักและมีสะเก็ดเชื่อมค่อนข้างมากแต่เหมาะกับการเชื่อมงานหนา ส่งแก๊สปกคลุมแนวเชื่อมนิยมใช้คาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สชนิดอื่น ๆ ก็สามารถใช้ได้เช่นกัน

4.การส่งถ่ายน้ำโลหะแบบพัลส์(Pulsed Transfer)

การส่งถ่ายน้ำโลหะแบบพัลส์ เป็นอีกลักษณะหนึ่งของสเปร์ยอาร์ก ซึ่งได้รวมเอาข้อดีของแบบลัดวงจรกับสเปร์ยอาร์กเข้าด้วยกัน จะได้กระแสเชื่อมที่อยู่ระหว่างช่วงสูงและช่วงต่ำ กระแสในช่วงต่ำจะมีค่าต่ำกว่า Transition Current ในขณะที่กระแสระดับสูงจะสูงกว่า Transition Current และยังเป็นช่วงเกิดการส่งถ่ายน้ำโลหะจากปลายลวดเชื่อมสู่บ่อหลอมละลายสำหรับกระแสช่วงต่ำเป็นกระแสที่รักษาการอาร์กให้คงอยู่จึงทำให้การส่งถ่ายน้ำโลหะแบบพัลส์ สม่าเสมอเหมือนกับสเปร์ยอาร์ก แต่ใช้กระแสต่ำกว่าจึงเหมาะกับการเชื่อม

โลหะบางโดยเฉพาะอะลูมิเนียม เหล็กกล้าไร้สนิม และยังสามารถควบคุมการบิดงอได้ดี การเชื่อมด้วยระบบพัลส์จะต้องใช้เครื่องเชื่อมที่ออกแบบให้สามารถเชื่อมแบบพัลส์ได้

2.5.5 หัวเชื่อม

หัวเชื่อมมิก/แม็กแตกต่างจากหัวเชื่อมด้วยลวดเชื่อมไฟฟ้าฟลักซ์ เนื่องจากหัวเชื่อมมิก/แม็กต้องจ่ายแก๊สเพื่อปกคลุมบริเวณอาร์กและเป็นทางผ่านของกระแสเชื่อมพร้อมกับลวดเชื่อมสู่บริเวณอาร์กหัวเชื่อมจะประกอบติดอยู่กับสายเชื่อม ซึ่งสายเชื่อมนั้นจะเป็นทางผ่านแก๊สปกคลุม ลวดเชื่อมและกระแสเชื่อมโดยท่อภายในของสายเชื่อม (Wire Feed Conduit) ที่ลวดผ่านจะทำด้วยเหล็กสปริงที่มีขนาดเป็นท่อ และภายนอกจะหุ้มไว้ด้วยท่อพลาสติกลักษณะของหัวเชื่อมมีทั้งชนิดหัวตรงและหัวโค้ง

1. นอซเซิล(Nozzle)ทำด้วยทองแดงหรือทองแดงเบริลเลียม (Meryllium Copper) มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายในระหว่าง 3/8-7/8 นิ้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของหัวเชื่อม นอซเซิลทำหน้าที่ควบคุมให้แก๊สปกคลุมไหลออกเป็นลำเพื่อปกคลุมบริเวณอาร์ก

หัวเชื่อมแบบระบายความร้อนด้วยอากาศ

หัวเชื่อมโค้งแบบระบายความร้อนด้วยน้ำ

2.5.5 แก๊สปกคลุม

แก๊สปกคลุมเป็นแก๊สที่ใช้ปกคลุมบริเวณเชื่อมและบ่อหลอมละลายไม่ให้เกิดปฏิกิริยา ออกซิเดชันหรือสกรปรก เนื่องจากวัสดุงานจะรวมตัวกับออกซิเจน ไนโตรเจน และไอน้ำในอากาศ

1. แก๊สฮีเลียม

แก๊สฮีเลียมเป็นแก๊สเฉื่อย มีน้ำหนักเบากว่าแก๊สอาร์กอนและนำความร้อนดีกว่าอาร์กอน ดังนั้น เปลวอาร์กที่เกิดจากการใช้แก๊สฮีเลียมปกคลุม จะขยายกว้างและความเข้มของการอาร์กจะต่ำกว่าเมื่อใช้แก๊สอาร์กอน จึงได้แนวเชื่อมกว้างและซึมลึกน้อยกว่าใช้แก๊สอาร์กอน (สำหรับการเชื่อม ทิกจะเกิดผลตรงข้าม) แก๊สฮีเลียมจะให้อาร์กโวลต์สูงกว่าแก๊สอาร์กอนเมื่อใช้ระยะอาร์กเท่ากัน

แก๊สฮีเลียมใช้เป็นแก๊สปกคลุมสำหรับการเชื่อมโลหะนอกกลุ่ม

2. แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์(CO₂)

แก๊ส CO₂ซึ่งอยู่ในลักษณะของสารประกอบ ที่ประกอบด้วยแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์กับออกซิ -เจนซึ่งมิใช่เป็นแก๊สเฉื่อยเหมือนกับแก๊สอาร์กอนและแก๊สฮีเลียม ดังนั้นในบริเวณอาร์กที่มีความร้อนสูงจะเกิดออกซิเจนอิสระ เมื่อใช้แก๊ส CO₂เป็นแก๊สปกคลุมและเปลวอาร์กที่เกิดขึ้นจะกว้างกว่าการใช้แก๊สอาร์กอนแต่จะแคบกว่าการใช้แก๊สฮีเลียม

ใช้แก๊ส CO₂ปกคลุม จึงเหมาะแก่การเชื่อมด้วยลวดเชื่อมขนาดเล็กโดยนำไปเชื่อมเหล็กกล้าละมุน แก๊ส CO₂มีราคาถูกกว่าแก๊สปกคลุมชนิดอื่น ๆ

3. อาร์กอน+ออกซิเจน

แก๊สอาร์กอนให้ผลกับการเชื่อมมิกดังนี้ การซึมลึกกลางแนวเชื่อมไม่ดี และเกิดการกัดขอบแนวเชื่อม แก๊สผสมชนิดนี้จะใช้กับการเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมและสามารถใช้เชื่อมเหล็กกล้าละมุนและเหล็กกล้าผสมต่ำได้ แต่ราคาของแก๊สนี้ค่อนข้างสูง

4.อาร์กอน-ฮีเลียม

การนำแก๊สอาร์กอนผสมกับแก๊สฮีเลียม เพื่อรวมเอาสมบัติในการเชื่อมของแก๊สทั้งสองเข้าด้วยกันโดยผสมฮีเลียม 20-90 % หรือมากกว่า อัตราส่วนในการผสมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้และการผสมนั้นกระทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมกันโดยต่อแก๊สแต่ละชนิดเข้ามาผสมกันที่ชุดผสมซึ่งชุดผสมนี้สามารถควบคุมเปอร์เซ็นต์ของแก๊สแต่ละชนิดได้ตามต้องการ

5.อาร์กอน –CO

การใช้ CO₂เป็นแก๊สปกคลุมจะเกิดสะเก็ดเชื่อมกระเด็นและการอาร์กไม่สม่ำเสมอเมื่อผสมแก๊สอาร์กอนลงไปปัญหาดังกล่าวจะลดลง ลักษณะของเปลวอาร์กและแนวเชื่อมจะแตกต่างกันตามความแตกต่างของอัตราส่วนผสมของแก๊สทั้งสอง ส่วนสมบัติเชิงกลนั้นเมื่อใช้แก๊สอาร์กอนผสมกับ CO₂จะให้ผลดีกว่าการใช้แก๊ส CO₂อย่างเดียว แก๊สผสมชนิดนี้ใช้กับการเชื่อมเหล็กกล้าละมุน ซึ่งให้การซึมลึกดี ลดการเกิดรูพรุนและลวดเชื่อมหลอมละลายได้ดี

6. อาร์กอน –ฮีเลียม – CO₂

แก๊สผสมชนิดนี้ใช้สำหรับเชื่อมเหล็กกล้าไร้สนิมและเหล็กกล้าความแข็งแรงสูง (High Strength steel) ด้วยวิธี Short Arc ซึ่งปริมาณของแก๊สแต่ละชนิดจะให้สมบัติตามต้องการ เช่น ทำให้งานทนต่อการกัดกร่อนดี อาร์กสม่ำเสมอ ซึมลึกดี โลหะแนวเชื่อมหลอมละลายดีและปรับปรุงสมบัติเชิงกลของเนื้อเชื่อมเป็นต้น

การใช้แก๊สปกคลุมผสมอาจใช้แก๊สดังกล่าวผสมกัน 2-3 ชนิดก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสมบัติตามที่ต้องการ และอัตราส่วนก็จะเปลี่ยนแปลงตามต้องการด้วย

2.4.6 ความยาวของลวดเชื่อมที่ยื่นออกจากหัวเชื่อม

ความยาวของลวดเชื่อมที่ยื่นออกจากหัวเชื่อม ในที่นี้เรียกว่า Wire Extension หรือ Stickout ก็คือระยะความยาวของลวดเชื่อมจากปลายสุดของทิพจนถึงปลายสุดของลวดเชื่อม จากรูปที่ 3-15 แสดงระยะของลวดเชื่อมยื่นซึ่งระยะที่ทำให้เกิดการอุ่นลวดเชื่อม ดังสูตรต่อไปนี้

ความร้อนที่เกิดจากการต้านทาน $= I^2 R$

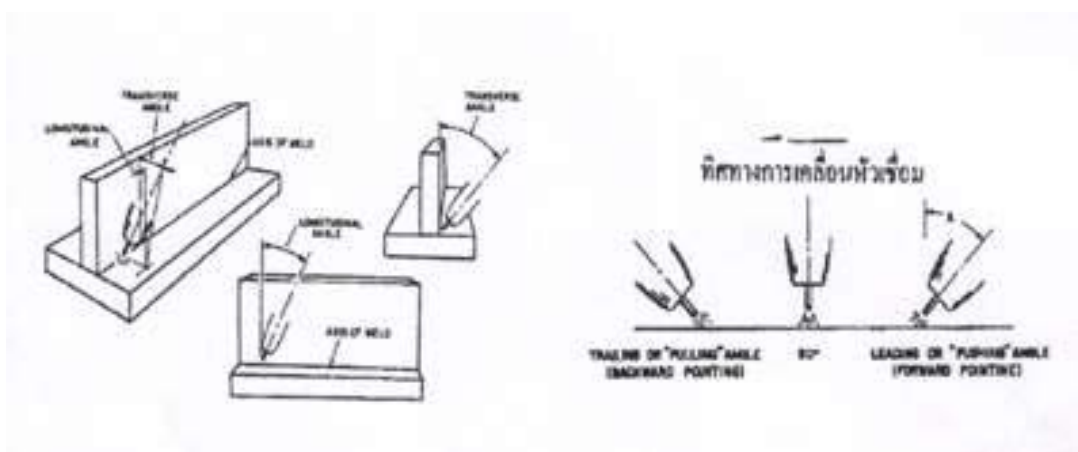
R = ความต้านทาน

l = กระแสเชื่อม

ระยะปลายทึงงาน (Tip-To-Work) เป็นระยะที่มีผลต่อลวดเย็น (Wire Extension) เป็นผลเสียต่อกระแสเชื่อมที่นำไปอาร์กหลอมงานกับลวดเชื่อม จะเห็นว่าระยะปลายทึงงานเพิ่มขึ้นปริมาณความร้อนที่เกิดจากความต้านทานของลวดเชื่อมในช่วงของลวดเย็น ($I^2 R$) เพิ่มขึ้นด้วย แต่ปริมาณของกระแสเชื่อมที่ใช้ในการอาร์กกับชิ้นงานน้อยลง และในทางตรงกันข้ามระยะทึงงานลดลงปริมาณความร้อนที่เกิดจากความต้านทานมีน้อยทำให้กระแสเชื่อมที่ใช้ในการอาร์กหลอมละลายชิ้นงานกับปลายเชื่อมมีมากขึ้น จึงทำให้การซึมลึกของแนวเชื่อมดี

2.5.7 เทคนิคการวิธีเชื่อม

ประการแรกช่วงเชื่อมจะต้องรู้ตำแหน่งของหัวเชื่อมที่ทำมุมกับรอยต่อ ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้แนวเชื่อมออกมาดีหรือไม่ดี มุมของหัวเชื่อมที่สำคัญได้แก่ Longitudinal Angle คือมุมที่เส้นศูนย์กลางของหัวเชื่อมกระทำกับแกนแนวเชื่อม

Transverse Angle คือมุมที่หัวเชื่อมกระทำกับระนาบ เช่นรอยต่อฟิลเลทมุมนี้จะเท่ากับ 45° และรอยต่อชนมุมนี้จะเท่ากับ 90°

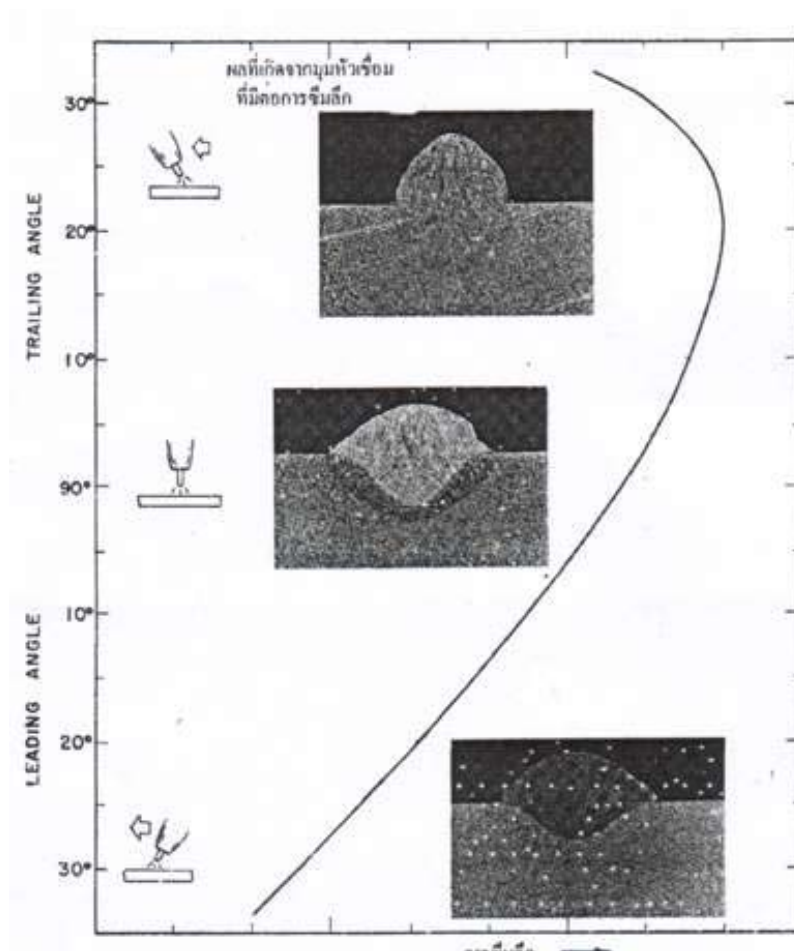
สำหรับกลวิธีเชื่อมมีอยู่ 2 แบบ ได้แก่ Back – Hand และ Fore – Hand

1) การเชื่อมแบบ Back – Hand หัวเชื่อมจะอยู่ในตำแหน่งที่ทิศทางการไหลของลวดเชื่อมตรงข้ามกับทิศทางการเชื่อม จึงทำให้ลวดเชื่อมเติมลงในแนวเชื่อมที่กำลังหลอมละลาย

2) การเชื่อมแบบ Fore – Hand เป็นการเชื่อมที่หัวเชื่อมอยู่ในตำแหน่งที่ทิศทางการไหลของลวดเชื่อมไปในทิศทางเดียวกับการเชื่อม ทำให้ลวดเชื่อมป้อนล้ำหน้าแนวเชื่อมที่หลอมละลาย (เดิมโดยตรงลงบนชิ้นงาน)

การเชื่อมแบบ Back – Hand จะให้การอาร์กสม่ำเสมอและมีสะเก็ดเชื่อมโลหะน้อย

สำหรับกราฟความสัมพันธ์ของกระแสเชื่อมกับการซึมลึก จะแปรผันกันโดยตรง ถ้าเพิ่มกระแสเชื่อมการซึมลึกจะเพิ่มขึ้นและถ้ากระแสเชื่อมลดลงการซึมลึกจะลดลงด้วย จึงสรุปได้ว่าการซึมลึกขึ้นอยู่กับกระแสไฟเชื่อมเป็นประการสำคัญ

แสดงหน้าตัดการซึมลึกและลักษณะของแนวเชื่อมด้วยกระแสไฟเชื่อมที่แตกต่างกัน

สวพ.
นทร.สุวรรณภูมิ

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรดสแตนเลส 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก มีตัวแปรในการเปรียบเทียบ คือ ความหนาของชิ้นงานที่มีความหนาแตกต่างกันโดยใช้ค่าพารามิเตอร์ในการเชื่อมมิกคงที่เท่ากันทุกความหนาในการเชื่อม เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงาน มีค่าความแตกต่างในการหดตัวของชิ้นงาน โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยไว้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์
3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทดลองวิจัย
4. ทดลองงานเชื่อม
5. ทดสอบการหดตัวของชิ้นงาน
6. บันทึกและวิเคราะห์ผล
7. สรุปผลการวิจัย

3.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำการวิจัยได้ศึกษาข้อมูลในการทำวิจัยจากเอกสาร ตำราในด้านคุณสมบัติของวัสดุในกลุ่มเหล็ก ตลอดจนศึกษาในกระบวนการเชื่อมมิก อุปกรณ์ที่ใช้งานเชื่อม ค่าพารามิเตอร์ต่างๆที่ต้องใช้ในการเชื่อม และทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ มากำหนดเป็นแนวทางในการทำการศึกษาวิจัยในลำดับต่อไป

3.2 จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์

ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดทำกรวิจัยดังนี้

3.2.1 จัดหา เหล็กแผ่นสแตนเลส 304 ขนาดกว้าง 200 มิลลิเมตร หนา 4,6 และ 9 มิลลิเมตร ทำการตัดให้มีความยาวเท่ากับ 250 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นเหล็กแผ่นรีดร้อนสำหรับงานโครงสร้างและโครงสร้างเหล็กเชื่อมประกอบสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้างอาคาร สะพานเหล็ก งานต่อเรือ และโครงสร้างยานยนต์

3.2.2 ใช้ลวดเชื่อมมิก ขนาด $\varnothing$ 1.20 มิลลิเมตร

3.2.3 จัดเตรียมแก๊ส Ar 85 % ผสม CO_2 15 % ใช้สำหรับการเชื่อมมิก

3.2.4 จัดเตรียมวัสดุที่ใช้สร้างอุปกรณ์จับยึดชิ้นงาน

3.2.5 จัดเตรียมเครื่องมือในวัดค่าการหดตัวของชิ้นงาน

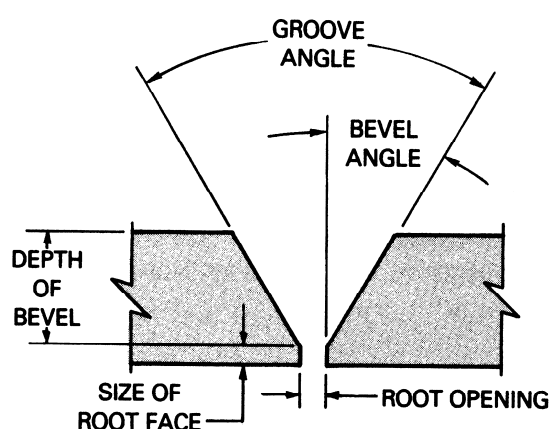
3.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทดลองวิจัย

ผู้จัดทำงานวิจัยสร้างอุปกรณ์จับยึดชิ้นงานเข้ากับเครื่องมือวัดค่าการหดตัวของชิ้นงานที่ต้องวัดค่าขณะกำลังทำการเชื่อม เพื่อหาการหดตัวของชิ้นงาน ดังนี้

3.3.1 จัดทำชุดควบคุมการเดินแนวเชื่อมมิกสแตนเลส 304 ให้สามารถทำการเชื่อมมิกชิ้นงานที่มีความยาวไม่น้อยกว่า 250 มิลลิเมตร และสามารถควบคุมความเร็วในการเดินเชื่อมได้ ด้วยระบบควบคุมมอเตอร์แบบอินเวอร์เตอร์ เพื่อใช้ในการควบคุมค่าพารามิเตอร์ในการเชื่อมให้เหมาะสมและให้ประสิทธิภาพสูงสุดของแนวเชื่อม และทำการติดตั้งเครื่องมือในการวัดค่าการหดตัวของชิ้นงานทุกด้านของชิ้นงาน

3.4 ทดลองงานเชื่อม

ผู้ดำเนินการวิจัยทำการเชื่อมเหล็กแผ่นสแตนเลส 304 ที่ตัดไว้ที่มีความยาวของแผ่น 200 มิลลิเมตร และทำการบากหน้างานตามที่ได้แบบการบากหน้างานไว้ ด้วยเครื่องบากหน้างานให้มีมุมของการบากหน้างานที่เท่ากันทุกชิ้นงาน ตกแต่งครีปที่เกิดจากการตัดให้เรียบร้อย โดยทำการเชื่อม ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงลักษณะของการเตรียมชิ้นงานทดลอง

ภาพที่ 3.2 แสดงลักษณะของชิ้นงานทดลอง

3.4.1 ทำการทดลองชิ้นงานโดยการเชื่อมชิ้นงานทดลองในตำแหน่งท่าราบต่อชนบกหน้างานแบบไม่ส่ายลวดเชื่อม ตามมาตรฐานงานเชื่อมที่มีความหนาของชิ้นงานที่มีความหนามาก โดยใช้วิธีการเชื่อมต่อเนื่องจากจะเชื่อมเสร็จตามลำดับของแนวเชื่อม ในความหนาของชิ้นงานทดลองแต่ละชิ้นงาน ตั้งแต่ความหนา 4, 6 และ 9 มิลลิเมตร ดังแสดงในภาพที่ 3.3 ซึ่งในการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.20 มิลลิเมตร ในการเชื่อมซึ่งชิ้นงานที่ใช้ในการทดลองทั้ง 3 ขนาดจะใช้ค่ากระแสในขนาดเดียวกันทั้งหมดเพื่อที่ต้องการทราบค่าการหดตัวของชิ้นงานที่มีความหนาแตกต่างกัน และทำให้ชิ้นงานเกิดการเย็นตัวตามปกติในอากาศแล้วนำไปทดสอบการหดตัวหลังขึ้นทดสอบเย็นแล้ว ประมาณ 48 ชั่วโมง

ภาพที่ 3.3 แสดงการเชื่อมชิ้นทดลองตามขนาด

ภาพที่ 3.4 แสดงลักษณะขึ้นทอลงขนาด 5 มิลลิเมตร

ภาพที่ 3.5 แสดงลักษณะขึ้นทอลงขนาด 7 มิลลิเมตร

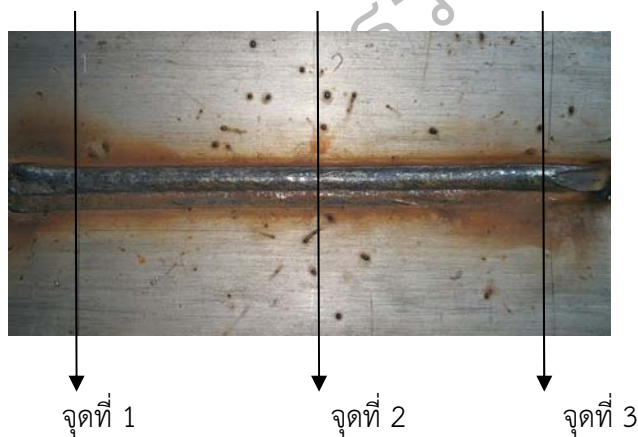
ภาพที่ 3.6 แสดงลักษณะขึ้นทอลงขนาด 10 มิลลิเมตร

3.5 ประเมินผลการทดสอบ

การประเมินผลการทดลอง จะนำค่าที่ได้จากการทดลองไปเก็บบันทึกผลในรูปแบบของตารางการประเมินผลการทดลอง ซึ่งจะใช้วิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยได้โดยใช้ สูตรการหาค่าเฉลี่ยผลการทดลอง ซึ่งได้

แสดงวิธีการคำนวณไว้ เพื่อให้รู้ที่มาของค่าเฉลี่ยผลการทดลอง เมื่อได้ผลค่าเฉลี่ยของการทดลอง แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากผลการทดลอง

3.8.1 ตำแหน่งของการวัดขนาดของการหดตัวของชิ้นงานทดสอบ โดยใช้วิธีการเชื่อม ต่อเนื่องจนกว่าจะเชื่อมเสร็จตามลำดับของแนวเชื่อม ในความหนาของชิ้นงานทดลองแต่ละชิ้นงาน ตั้งแต่ความหนา 4, 6 และ 9 มิลลิเมตร ดังแสดงในภาพที่ 3.3 ซึ่งในการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มิลลิเมตร. ในการเชื่อมซึ่งชิ้นงานที่ใช้ในการทดลองทั้ง 3 ขนาด

ภาพที่ 3.7 แสดงตำแหน่งของการวัดขนาดของการหดตัวของชิ้นงานทดสอบ

3.8.2 การหาค่าเฉลี่ยของผลการทดลองใช้สูตรต่อไปนี้

1) ค่าเฉลี่ยของผลการทดลอง ($\bar{X}$)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x_i}{n}$$

โดยที่ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของการหดตัว

X_i = ผลการทดลองของแต่ละชิ้นทดสอบ
 n = จำนวนชิ้นงานทดลอง

สวพ.
นทร.สุวรรณภูมิ

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชิ้นทดสอบที่มีความหนา 4 มม. จะมีการหดตัวของชิ้นทดสอบทั้ง 3 จุดมีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชิ้นทดสอบน้อยอยู่ที่ ขนาดประมาณ 0.27 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.46 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.33 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชิ้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 1 จะมีการหดตัวน้อยสุดนั้นจะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะเย็นตัวอยู่จะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัวน้อยลงและในจุดที่ 2 และ 3 อยู่ใกล้กับจุดที่มีการเชื่อมยึดชิ้นงานอยู่ทำให้เป็นสาเหตุที่ทำให้มีการหดตัวน้อยกว่า จุดที่ 2 ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 0.35 มม.

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าของผลการทดลองจากการวัดค่าการหดตัวของชิ้นทดสอบที่มีขนาดความหนา 6 มม.

ตำแหน่ง จุดที่วัด ชิ้น ทดสอบ	ชิ้นทดสอบที่ 1				ชิ้นทดสอบที่ 2				ชิ้นทดสอบที่ 3				รวม	เฉลี่ย
	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว		
1	102.12	101.79	101.28	0.84	101.66	101.95	100.44	1.22	102.10	101.17	100.72	1.38	3.44	1.15
2	102.16	101.18	100.85	1.31	101.88	101.63	100.14	1.74	102.18	101.09	100.70	1.48	4.53	1.51
3	102.18	101.20	100.91	1.27	102.49	101.72	100.26	2.23	102.20	101.57	101.15	1.05	4.55	1.52
														1.39

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่าการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชิ้นทดสอบที่มีความหนา 6 มม. จะมีการหดตัวของชิ้นทดสอบทั้ง 3 จุดมีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชิ้นทดสอบมากอยู่ที่ ขนาดประมาณ 1.15 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 1.51 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ 1.52 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชิ้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 3 จะมีการหดตัวมากที่สุดนั้น จะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะร้อนจะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัวมาก เมื่อชิ้นงานมีความร้อนสะสมในปริมาณที่มากพอแล้ว ก็จะไม่สามารถหดตัวได้เพิ่ม ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 1.39 มม.

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าของผลการทดลองจากการวัดค่าการหดตัวของชั้นทดสอบที่มีขนาดความหนา 9 มม.

ตำแหน่ง จุดที่วัด ชั้น ทดสอบ	ชั้นทดสอบที่ 1				ชั้นทดสอบที่ 2				ชั้นทดสอบที่ 3				รวม	เฉลี่ย
	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว	ก่อน	ขณะ ร้อน	เย็นตัว	หด ตัว		
1	101.33	101.18	100.76	0.57	101.37	101.34	100.85	0.52	101.43	101.36	100.92	0.51	1.60	0.53
2	101.54	101.04	100.60	0.94	101.30	100.82	100.32	0.98	101.50	101.09	100.65	0.85	2.77	0.92
3	101.65	101.28	100.95	0.70	101.12	100.87	100.54	0.58	101.50	101.22	100.94	0.56	1.84	0.61
														0.69

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่าการทดลองจะใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชั้นทดสอบที่มีความหนา 9 มม. จะมีการหดตัวของชั้นทดสอบทั้ง 3 จุดมีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชั้นทดสอบมากอยู่ที่ขนาดประมาณ 0.53 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.92 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.61 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชั้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 1 จะมีการหดตัวน้อยสุดนั้น จะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะร้อนจะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัวน้อยลง เมื่อชิ้นงานมีความร้อนสะสมในปริมาณที่มากพอแล้วก็จะไม่สามารถหดตัวได้เพิ่ม ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 0.69 มม.

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงานด้วยเหล็กเกรด 304 จากกระบวนการเชื่อมมิก มีตัวแปรในการเปรียบเทียบ คือ ความหนาของชิ้นงานที่มีความหนาแตกต่างกัน โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ในการเชื่อมมิกคงที่เท่ากันทุกความหนาในการเชื่อม เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางกลด้านการหดตัวของชิ้นงาน มีค่าความแตกต่างในการหดตัวของชิ้นงาน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลการทดลอง

5.1.1 ผลการทดสอบที่ใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชิ้นทดสอบที่มีความหนา 4 มม. จะมีการหดตัวของชิ้นทดสอบทั้ง 3 จุด มีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชิ้นทดสอบน้อยอยู่ที่ ขนาดประมาณ 0.27 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.46 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.33 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชิ้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 1 จะมีการหดตัวน้อยสุด นั้นจะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะเย็นตัวอยู่จะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัวน้อยลงและในจุดที่ 2 และ 3 อยู่ใกล้กับจุดที่มีการเชื่อมยึดชิ้นงานอยู่ทำให้เป็นสาเหตุที่ทำให้มีการหดตัวน้อยกว่า จุดที่ 2 ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 0.35 มม.

5.1.2 ผลการทดสอบการใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชิ้นทดสอบที่มีความหนา 6 มม. จะมีการหดตัวของชิ้นทดสอบทั้ง 3 จุดมีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชิ้นทดสอบมากอยู่ที่ ขนาดประมาณ 1.15 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 1.51 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ 1.52 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชิ้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 3 จะมีการหดตัวมากที่สุดนั้น จะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะร้อนจะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัว เมื่อชิ้นงานมีความร้อนสะสมในปริมาณที่มากพอแล้วก็จะไม่สามารถหดตัวได้เพิ่ม ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 1.39 มม.

5.1.3 ผลการตรวจสอบการใช้กระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ที่ทำการเชื่อมชิ้นทดสอบที่มีความหนา 12 มม. จะมีการหดตัวของชิ้นทดสอบทั้ง 3 จุดมีขนาดแตกต่างกัน โดยจุดที่ 1 มีการหดตัวของชิ้นทดสอบมากอยู่ที่ ขนาดประมาณ 0.53 มม. จุดที่ 2 มีการหดตัวที่ขนาดประมาณ 0.92 มม. และจุดที่ 3 การหดตัวที่ขนาดประมาณ

0.61 มม. จะสังเกตได้ว่าการหดตัวของชิ้นทดสอบมีค่าที่แตกต่างกันไม่มาก แต่ในจุดที่ 3 จะมีการหดตัวน้อยสุดนั้น จะหมายถึงการเชื่อมชิ้นงานในขณะร้อนจะทำให้ชิ้นงานมีการหดตัวน้อยลง เมื่อชิ้นงานมีความร้อนสะสมในปริมาณที่มากพอแล้วก็จะไม่สามารถหดตัวได้เพิ่ม ซึ่งค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 0.69 มม.

5.2 อภิปรายผลการทดลอง

จากการศึกษาผลการทดลองชิ้นงานโดยการเชื่อมชิ้นงานทดลองในตำแหน่งท่าราบต่อชนบก หน้าที่งานแบบไม่ส่ายลวดเชื่อม ตามมาตรฐานงานเชื่อมที่มีความหนาของชิ้นงานน้อยไปหาชิ้นงานที่มีความหนา มาก โดยใช้วิธีการเชื่อมต่อเนื่องจนกว่าจะเชื่อมเสร็จตามลำดับของแนวเชื่อม ในความหนาของชิ้นงาน ทดลองแต่ละชิ้นงาน ตั้งแต่ความหนา หนา 4,6,9 มิลลิเมตร ซึ่งในการทดลองจะใช้กระแสไฟในการ เชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. ในการเชื่อมซึ่งชิ้นงานที่ใช้ในการ ทดลองทั้ง 3 ขนาด จากผลการทดลองของชิ้นทดสอบจะเห็นค่าการหดตัวของชิ้นทดสอบที่แตกต่าง กันทั้ง 3 ขนาดความหนา เพราะฉะนั้นในการเชื่อมชิ้นงานที่มีความหนาด้วยกระแสไฟในการเชื่อมที่ ประมาณ 184 แอมป์ โดยใช้ลวดเชื่อม ขนาด 1.2 มม. แบบกระบวนการเชื่อมมิกกับเหล็กเกรด SS400 จะมีค่าการหดตัวของชิ้นงาน ที่ผู้ช้อกแบบงานเชื่อมที่ต้องมีการเผื่อค่าการหดตัวของชิ้นงาน เหล็กเกรด 304 เพื่อไม่ให้เกิดค่าความเค้นตกค้างหลังการเชื่อมชิ้นงานได้ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการศึกษา พบว่า ลักษณะมุมของปลายทั้งสแตนเลสที่น่าสนใจหลายด้านรวมทั้ง กระบวนการเชื่อม TIG (Tungsten Inert Gas Arc Welding) ก็เป็นเรื่องที่น่าศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติม

เพื่อให้เทคโนโลยีด้านนี้สมบูรณ์มากขึ้นโดยมีประเด็นน่าสนใจได้แก่

- 5.3.1 ศึกษาลักษณะมุมของปลายทั้งสแตนเลสมุมอื่นๆรวมทั้งตัวแปรของกระแสไฟอื่นๆด้วย
- 5.3.2 ทดลองหาผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกระบวนการเชื่อมนี้ไปประยุกต์ใช้งานได้ และ เปรียบเทียบกับกระบวนการเชื่อมแบบเดิมทั้งด้านคุณสมบัติทางวิศวกรรมและด้านเศรษฐศาสตร์
- 5.3.3 ศึกษาเรื่องความหนาของชิ้นงานที่เหมาะสมต่อการใช้กระแสไฟเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- [1] คณะนั้ วรณโท,การเชื่อมโลหะด้วยวิธีการเชื่อมทิก TIG ,พิมพ์ครั้งที่ 2 สิงหาคม 2543, จัดพิมพ์โดย ชมรมข้าราชการและพนักงานสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน,พิมพ์ที่ หจก.ภาพพิมพ์.
- [2] เจษฎา มนตรี, ไชยเชษฐ น้่มละออ, วิทยา ฉายบัณดิษฐ์, การศึกษาอิทธิพลของชนิดกระแสไฟ เชื่อมและลักษณะปลายลวดเชื่อมทั้งสแตนที่มีผลต่อการซึมลึกของแนวเชื่อมของเหล็กกล้าไร้ สนิมด้วยกระบวนการเชื่อมทิก,ปริญญานิพนธ์ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการคณะ วิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, พ.ศ. 2549.
- [3] บุญธรรม ภัทราจารกุล, วัสดุช่าง, จัดพิมพ์โดย บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน), 2540.
- [4] ไพโรจน์ ฐานวิเศษ,โลหะวิทยา,พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2540,พิมพ์ที่ นายนิรุดี พรหมพรรณ 1068 ถนนสุรนารายณ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา.
- [5] วิฑูรย์ สิมะโชคดี, วีรพงษ์ เณิมจิระรัตน์, 2550, “วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัย” พิมพ์ครั้งที่ 22 สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. หน้า 19-48.
- [6] สมบูรณ์ เต็งหงส์เจริญ , กระบวนการเชื่อม , สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ (ศสว).
- [7] สมบูรณ์ เต็งหงส์เจริญ , วิศวกรรมการเชื่อม, สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ (ศสว).
- [8] เสกศักดิ์ อัสวะวิสิทธิ์,การทดสอบแรงดึง,จัดพิมพ์โดย โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.กรุงเทพ :2550.
- [9] http://www.rmutphysics.com/charud/PDF-learning/2/material/1Material_Properties.pdf.
- [10] <https://th.wikipedia.org/wiki>